

INFORMATOR

NSPRU

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nspru.org.rs
www.srpss.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 9 • AVGUST 2015 • BROJ 99

МИНИСТАРСТВО ОБЈАВИЛО ЛИСТЕ ВИШКОВА И ПОТРЕБА

Министарство просвете, науке и технолошког развоја објављује од 27. августа листе слободних радних места наставног и ненаставног особља у основним и средњим школама у Републици Србији. Информације о слободним радним местима, које школе ажурирају су истог тренутка јавно видљиве на сајту Министарства <http://skole.mpn.gov.rs/slobodnamesta/>

Подаци о слободним радним местима у школама, видљиви на сајту, мењају се, односно повећавају, како школе уносе нове податке у табеле. Школе су у обавези да све информације о кадровским променама

редовно ажурирају кроз нови информациони систем, укључујући податке о слободним радним местима.

Оваквим поступком скупљања података о запосленима у основним и средњим школама Републике Србије се у сваком тренутку добијају ажурне информације директно из школа и обједињавају у исту националну базу, а објављивање података о слободним радним местима постаје у потпуности отворено и проверљиво за све школе, наставнике, представнике синдиката просветних радника и ширу јавност.

(Насиџавак њекџиа на сџр. 6)

Lista spasa, a ne lista strama

PRESTANAK POTREBE
ZA RADOM ZAPOSLENIH

ТРЖИШНО УСМЕРАВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА: ВАУЧЕРИ ЗА ШКОЛАРИНУ

На 13. састанку Економског кокуса одржаном 3. јуна 2015, дискутујући о теми „Ваучеризација образовања“, чланови Либертаријанског клуба (ЛИБЕК) Милош Николић и Михаило Гајић изнели су податак да је 35,7 српских ђака функционално неписмено. То је, како су навели, резултат упоредне анализе образованих достигнућа земаља Југоисточне Европе. По томе, наши школарци касне за словеначким и хрватским око годину дана. Говорећи о проблемима у основном образовању у Србији као што су демографска кретања, високи трошкови, слаби резултати и недовољан ниво укључености родитеља, чланови ЛИБЕК-а посебно су указали на прогнозу по којој ће се број деце драстично смањити у наредне две деценије, за око 40 одсто. Постојећа образовна инфраструктура је ирационална, с обзиром на то да не одговара распореду становништва и да се стање сваке године погоршава, оценили су чланови ЛИБЕК-а. Имајући у виду ове чињенице, ЛИБЕК предлаже увођење образовних

ваучера, што би значило да се ваучери деноминирани на одређени износ дају породицама које њима плаћају образовање у некој приватној или јавној установи. Циљ је да се уведе конкуренција, чиме би се смањили трошкови и повећали резултати. Предлог ЛИБЕК-а је да обухват деце ваучерима треба да буде универзалан и да их финансира Министарство финансија, чиме би се постигле велике уштеде, са крајњим циљем креирања бољег и ефикасније система образовања.

Закључено је да су образовном систему у Србији потребне коренисте промене зарад постизања већег квалитета, а договорено је и да се о могућности увођења образовних ваучера разговара с представницима Министарства просвете, науке и технолошког развоја и члановима Одбора за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво.

https://www.youtube.com/watch?v=H9YJ9_FL-w

(Насиџавак њекџиа на сџр. 7)

УПУТСТВО О НАЧИНУ РЕШАВАЊА „ТЕХНОЛОШКИХ ВИШКОВА“

Министарство просвете упутило је 21.08.2015. године руководиоцима ШУ, члановима Радне (под)групе за праћење радног ангажовања запослених у школама и директорима свих школа Упутство о начину решавања „технолошких вишкова“ у просвети у којем се каже да је: „Министар просвете, науке и технолошког развоја формирао Радну групу за праћење ангажовања запослених у установама образовања и васпитања. За сваку школску управу, ради оперативног

поступања, односно праћења процеса радног ангажовања запослених на нивоу установе, формирана је радна подгрупа коју чине представници школске управе, надлежни саветник задужен за финансијско-материјалне послове и представници именовани од стране репрезентативних синдиката у образовању.

Задатак радне подгрупе је да прати процес радног ангажовања запослених у установама образовања и васпитања у сарадњи са директорима установа, а у складу са релевантним

прописима којима је уређена област радног ангажовања, односно у складу са: Законом о основама система образовања и васпитања, Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, Законом о раду, Законом о пензијском и инвалидском осигурању, Законом о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору и другим прописима. Имајући у виду наведено подсећамо на следеће: (Насиџавак њекџиа на сџр. 11)

ХУМАНЕ МЕТОДЕ – КЉУЧ УСПЕХА У ПРЕГОВАРАЊУ

Један од водећих мислилаца из области преговарања, аутор светског бестселера „Добити више - Како да преговарањем постигнете своје циљеве у стварном свету“ и добитник Пулицерове награде, професор Стјуарт Дајмонд одржао је предавање за представнике пословне заједнице у Београду. Предавање, чији су домаћини били Direct Media, AmCham Србија и Самиздат Б92, окупило је велики број менаџера и представника компанија који су од професора Дајмонда сазнали појединости редефинисане теорије преговарања представљене у његовој књизи, недавно објављеној на српском језику у издању Самиздата Б92.

Дајмонд подучава на светским универзитетима и саветује власнике компанија и највише државнике у више од 40 земаља света. На основу свог 25-огодишњег искуства направио је преокрет у подучавању вештине преговарања користећи такозване хумане методе, као што су: уважавање перцепције друге стране, емоционална осетљивост, успостављање снажне личне повезаности и неприкосновено поштовање истине.

У овом броју можете још читати:

ПЕТОГОДИШЊА УЧИТЕЉСКА ШКОЛА (XI)	стр. 2
ОВЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ БЕЗ НАСТАВНИХ СУБОТА	стр. 3
„ТЕХНОЛОШКИ ВИШКОВИ“ ЈОШ УВЕК НЕЗБРИНУТИ	стр. 3
СКУПШТИНА УСВОЈИЛА ТРИ „ШКОЛСКА ЗАКОНА“	стр. 4
ДАМЕ БЕЗ „МУШКОГ СТАЖА“	стр. 4
„ТЕХНОЛОШКИ ВИШКОВИ“ И ДАЉЕ ПО СТАРОМ	стр. 6
БОЉА КОНТРОЛА РАДНОГ АНГАЖОВАЊА У ПРОСВЕТИ	стр. 6
ВАУЧЕРИЗАЦИЈА ОБРАЗОВАЊА	стр. 7
(НЕ)МОЋ ПРОСВЕТНИХ ВЛАСТИ	стр. 8
ЧЕЛНИЦИ ДРЖАВНИХ ФАКУЛТЕТА – СРАМ ВАС БИЛО!	стр. 8
НАЈВИШЕ СКАМИЈА У БЕОГРАДУ И НОВОМ САДУ	стр. 9
МЕСТА САМО ЗА САМОФИНАНСИРАЈУЋЕ СТУДЕНТЕ	стр. 9
НЕЋЕ БИТИ НОВИХ КОНКУРСА	стр. 9
ЗАРАДЕ У ЈУНУ НАЈБЛАЖЕ РЕЧЕНО – НЕЛОГИЧНЕ	стр. 10
УТВРЂИВАЊЕ ВИШКА ЗАПОСЛЕНИХ У ШКОЛИ	стр. 11
ЗАНИМЉИВОСТИ	стр. 12

PETOGODIŠNJA SOMBORSKA UČITELJSKA ŠKOLA 1929–1941. (XI)

(Nastavak teksta iz prethodnih brojeva)

U to vreme mesni komiteti KPJ i SKOJ-a u Somboru imaju odlučujuć uticaj na naprednu omladinu i rukovode brojnim akcijama uperenim protiv fašizma i nenarodnog režima vlade. Jedna od najimpozantnijih manifestacija omladine, u kojoj su učestvovali i omladinci Učiteljske škole, bio je organizovan doček grupe naprednih beogradskih studenata koje je predvodio Ivo Lola Ribar maja 1939. godine. Na željezničkoj stanici na pozdrav domaćina odgovorio je Lola, a onda su svi zajedno krenuli ka gradu pevajući pesmu Lanci nam se kuju kleti..., čije su reči studenti u još u Beogradu umnožili i podelili prisutnim omladincima na dočeku. Uz put su studenti i omladinci privedali građanima unapred pripremljene trobojke sa tekstom Branićemo zemlju. U tom duhu i atmosferi protekla je i priredba koju su beogradski studenti održali u sali Sokolskog doma.

Uprkos živom interesovanju učenika Učiteljske škole za politički život i učešće u akcijama somborskih naprednih omladinaca, skojevska organizacija je oklevala da i u ovoj školi stvori svoje uporište osnivanjem skojevske organizacije ili grupe. To je učinjeno tek pošto je marta 1940. godine stiglo u Sombor deset od četrdeset četiri učenika isključenih iz cetinjske Učiteljske škole zbog opšteg štrajka. Sedmero njih – Đuro Đurašković, Konstantin Vujović, Pavle Marković, Anka Nikolić, Stanojka Aleksić, Novo Bošković i Boško Radonjić – bili su članovi SKOJ-a, a pojedini među njima već su na Cetinju imali posla sa policijom, ali i iskustva u rukovođenju SKOJ-em.

Tadašnji direktor Škole Kvintilijan Tomov je pri prvom susretu sa ovim omladincima izrazio negodovanje što ih je Ministarstvo poslalo u njegovu školu. Nazvao ih je komunistima i neznaočcima („te riječi nijesu nas pogadale, jer je to zaista bila istina“ – pisao je kasnije o tim danima Kosta Vujović i rekao da im neće dozvoliti da žive u Internatu da mu „truju omladinu koju škola tako brižljivo vaspitava“. Ovo je obradovalo „crnogorsku grupu“ jer za internat ionako nisu imali novaca, a stan koji su našli kod jedne stare Mađarice u ulici Samka Radosavljevića br. 5, dobro je došao i njima i kasnije oformljenoj skojevskoj organizaciji Škole za sastanke i slobodne razgovore.

Nastavnici su se različito odnosili prema ovim učenicima. Profesori istorije i francuskog jezika odmah su ispoljili otvorenu mržnju nazivajući ih pogrdnim imenima, a kasnije nastojali da ih uhvate u neznanju i poruše. Veći deo nastavnika se odnosio korektno, dok su se po rečima ovih omladinaca pedagog dr Živan Ivanović (popularan među učenicima, između ostalog i što je na zaprepašćenje direktora i kolega u svojim podacima u rubriku – veroispovest – stavljao „bez konfesije“, profesor muzike Anton Rusnjak, profesor biologije Mićo Uzelac i profesor gimnastike Vojislav Plavšić, odnosili prema njima „prijateljski i prisno“. Profesor Uzelac je jednom prilikom, kad je čuo da oskudevaju u hrani poslao u njihov stan izvesnu količinu namirnica. Profesor veronauke Konstantin Kostić izdejstvovao je kod uprave Kola srpskih sestara da ovoj grupi učenika svaki dan obezbede šolju mleka i komad hleba za doručak.

Sem manjeg broja fašistički i profašistički nastrojenih učenika (to su najčešće bili učenici nemačke narodnosti) ostali su korektno primili i prihvatili nove kolege. Zbog pretnji nekih nastavnika, učenici sa Cetinja su se dogovorili da intenzivno uče i ne dozvole da iko od njih padne iz bilo kog predmeta, pa su svi do jednog sa uspehom završili razred. Ovo im je među učenicima podiglo ugled, a njihova skromnost i istinsko drugarstvo doprineli su još većem zblizavanju sa zatečenim kolegama.

Ubrzo po dolasku u Sombor učenici sa Cetinja su se povezali sa jednom grupom studenata Crnogoraca, koji su studirali u Subotici, a živeli u Somboru (Vojo Mišković, braća Đurđić i drugi), a preko njih sa Kamenkom Gagrčinom, sekretarem Okružnog komiteta SKOJ-a u Somboru. Odmah potom je organizovan sastanak u šumici Šikara na kome je sa Gagrčinom i grupom skojevaca iz grada razmotrena situacija u Učiteljskoj školi i donesen plan rada za pridošle skojevce. On se sastojao u formiranju čitalačkih grupa i širenju napredne literature u istupanjima na literarnim sastancima družine „Natošević“ kao i u individualnom radu sa istaknutijim učenicima radi osposobljavanja da uđu u SKOJ. Do kraja školske godine održan je sličan sastanak u jednoj kući u Jevrejskoj ulici, na kome je konstatovano da u radu već ima rezultata i da tako treba nastaviti.

Po završetku školske godine iz grupe đaka sa Cetinja četvoro su napustili Sombor, pošto su sa uspehom maturirali, i dvoje su se vratili na Cetinje, pošto su odande bili isključeni samo na godinu dana. Preostaloj četvorici su se pridružila dvojica učenika, takođe skojevaca, Lazar Lazović i Spasoje Filipović, koji su po isključenju iz cetinjske Škole jednu godinu učili u Vršcu.

U dogovoru sa Kamenkom Gagrčinom skojevci Cetinjani su na osnovu

dotadašnjeg rada počeli da primaju pojedine učenike u SKOJ formirajući više skojevskih grupa. Tako je Radonjić obrazovao prvu grupu SKOJ-a u koju su primljeni Kosta Stojić i Ljudevit Dudok, učenici IV razreda. Meseca septembra u SKOJ su primljeni još i Sima Radulaški učenik III i Vladimir Vitez učenik I razreda. U novembru je stvorena skojevska grupa trećeg razreda u koju su primljeni Dušan Dujin, Sava Kačanski, Vlada Radašin i Duško Miletin, a zatim iz drugog razreda Tihomir Markovljević i Novak Bičanski. Primanje u SKOJ je nastavljeno i početkom 1941. godine, pa je do kraja marta već bili u Školi oko trideset skojevaca i još toliko članova vaspitnih grupa koje se skojevci organizovali.

Početak školske 1940/41. godine skojevci i njima bliski članovi vaspitnih grupa organizovano su se pripremali za izbor uprave literarne družine „Natošević“ kako bi ova došla u ruke naprednijih omladinaca, po mogućstvu čak i skojevaca. Nov direktor Škole Miloš Stanojević, koji je bio daleko oštriji i odaniji režimu od prethodnika, nastojao je sa nastavnikom srpskohrvatskog jezika da u upravu družine uđu „lojalniji i poslušniji učenici“. Na njihovo iznenađenje organizovanom naprednim omladincima je uspelo da za predsednika bude izabran Boško Radonjić, član SKOJ-a, a za potpredsednika Dušan Dujin, koji je već bio kandidat za prijem u SKOJ. Ovo je bila prva velika pobjeda SKOJ-a i naprednih omladinaca u somborskoj Učiteljskoj školi i od tog vremena sastanci družine „Natošević“ dobijaju drugi karakter. Sem literarnih radova, sada se na sastancima čitaju radovi kao što su *O postanku i razvitku čoveka*, *O razvitku ljudskog društva*, *O kolonijalizmu* i drugi. Na sastancima Družine vodile su se oštre polemike jer je u Školi bilo nekoliko učenika izrazitih pristalica Ljotića, nekoliko frankovački raspoloženih učenika, a, osim njih, i dosta učenika nemačke narodnosti, već opijenih Hitlerovim uspesima, koji su često drsko istupali protiv naprednih omladinaca. Iza ovih reakcionarnih grupa stajala je uprava Škole i podržavala ih.

Na inicijativu Mesnog komiteta SKOJ-a organizovan je zajednički sastanak srednjoškolskih literarnih družina u Gimnaziji, na kome su se neki reakcionarni učenici opštro sukobili sa skojevcima nastojeći da ih isprovociraju. Saznavši za tok ovog sastanka, direktor Stanojević je takve međuškolske sastanke zabranio i oštro zapretio predsedniku Družine.

Skojevska organizacija je u to vreme mnogo uradila na upoznavanju omladine sa naprednom literaturom. Osim ilegalne literature, koju su skojevci čitali na svojim sastancima, uprava Družine je nabavljala dela Maksima Gorkog, a od pedagoške literature dobijali su na adresu stana časopise *Izbor*, *Izraz*, *Novi Srednjoškolač*, *Mlada kultura*, a od knjiga imali su *Kuću oplakanu* od R. Bosanca (R. Čolakovića), *Razvitak ljudskog društva* od Filipovića, razne brošure o životu i Sovjetskom Savezu i druge knjige.

Povodom tridesete godišnjice smrti Laze Kostića, čije je ima nosila literarna družina Trgovačke akademije u Somboru, učenici te škole su pripremili svečan akademiju u zgradi Gradskog pozorišta. Kao gosti pozvani su predstavnici literarnih družina somborske Gimnazije i Učiteljske škole, kao i trgovačkih akademija iz Subotice, Novog Sada i Sarajeva. Kako je tada jugoslovenska vlada već otvoreno stala na stranu fašizma, Kamenko Gagrčin se dogovorio sa članovima SKOJ-a da predsednik družine „Natošević“ u pozdravnom govoru otvoreno napadne profašistički režim koj sprema izdaju zemlje. Ovakva odluka skojevaca je donesena pošto su saznali da će predstavnici družina iz Novog Sada i Sarajeva istupati kao ljotičevski elementi. Direktor Stanojević je od Radonjića zatražio da prethodno pregleda govor koji će Radonjić održati. Radonjić je to i učinio, ali je u džepu imao i drugačiji pripremljeni govor i na zaprepašćenje direktora i ostalih prisutnih otvoreno je napao ljotičevske elemente, profašističku vladu i izrazio misao o potrebi saveza sa Sovjetskim savezom. Organizovani skojevci, koji su bučno protestovali dok su govorili delegati iz Novog Sada i Sarajeva, pljeskom i izvikivanjem parola propratili su Radonjićev govor. Čim je završio, Radonjić je pobeo u grad i nekoliko dana se nije pojavljivao u Školi. Tek kada mu je direktor obećao da ga neće predati policiji, Radonjić je došao direktoru i otvoreno razgovarao o razlozima takvog svog govora. Direktor se složio sa Radonjićevim tvrdjenjem da je rat na pomolu, ali ne i sa drugim njegovim shvatanjima, a posebno mu je zamerio za prevaru u vezi sa govorom. Povodom ovog slučaja sazvana je sednica Nastavničkog saveta, koja je bila vrlo burna, pa je profesor Ivanović, protiveći se zahtevima za Radonjićevim isključenjem demonstrativno napustio sednicu. Osim Ivanovića, Radonjića su stitili i profesori Uzelac, Rusnjak i Plavšić, te je najzad Radonjić kažnjen ukorom Nastavničkog saveta i jedinicom iz vladanja. Direktor mu je tada rekao da je „jeftino prošao“ a da mu je u tome pomogla i opšta situacija u zemlji.

(kraj teksta u sledećem broju)

ОВЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ БЕЗ НАСТАВНИХ СУБОТА

• Нова школска 2015/2016. почеће у уторак, 1. септембра • Обележавање празника радно и нерадно

Према правилнику о школском календару за основне школе са седиштем на територији АП Војводине, који је донео Покрајински секретар за образовање, прописе, управу и националне мањине, настава и други облици образовно – васпитног рада у основној школи реализују се током два полугодишта

Дакле, прво полугодиште, почиње у уторак, 1. септембра, а завршава се у среду, 23. децембра 2015. У овом полугодишту има 81 наставни дан.

Друго полугодиште почиње у петак, 15. јануара и завршава се у среду, 15. јуна 2016. године, за ученике од првог до седмог разреда, и има 99 наставних дана. За ученике осмог разреда, крај другог полугодишта је у среду, 1. јуна 2016. и има 89 наставних дана.

У току школске године ученици имају зимски, пролећни и летњи распуст. Зимски распуст почиње у четвртак, 24. децембра 2015. године, а завршава се у четвртак, 14. јануара 2016. године. Пролећни распуст почиње у четвртак, 24. марта, а завршава се у уторак, 29. марта 2016. године. Летњи распуст за ученике од првог до седмог разреда почиње у четвртак, 16. јуна, а завршава се у среду, 31. августа 2016. године. Летњи распуст за ученике осмог разреда почиње по завршетку завршног испита, а завршава се у среду 31. августа 2016. године.

Када је реч о средњошколцима, прво полугодиште, такође, почиње у уторак, 1. септембра, а завршава се у среду, 23. децембра 2015. У првом полугодишту има 81 наставни дан. Друго полугодиште почиње у петак, 15. јануара и завршава се у среду, 25. маја 2016. године и има 84 наставна дана за ученике четвртог разреда гимназије.

За ученике четвртог разреда четворогодишњих и трећег разреда трогодишњих средњих стручних школа карај другог полугодишта је у среду, 1. јуна 2016. године и има 89 наставних дана. За ученике првог, другог и трећег разреда гимназије и четворогодишњих средњих стручних школа и ученике првог и другог разреда трогодишњих средњих стручних школа, друго полугодиште се завршава у среду 22. јуна 2016. и има 104 наставна дана.

Друго полугодиште за ученике првог и другог разреда трогодишњег, односно првог, другог и трећег разреда четворогодишњег образовања стручних школа, за које је наставним планом и програмом прописана професионална пракса, завршава се најкасније у петак, 12. августа 2016. године. И средњошколци имају зимски, пролећни и летњи распуст. Зимски распуст почиње у четвртак, 24. децембра 2015. године, а завршава се у четвртак, 14. јануара 2016, пролећни почиње у четвртак, 24. марта, а завршава се у уторак, 29. марта 2016. године.

За ученике четвртог разреда гимназије, четвртог разреда четворогодишњих и трећег разреда трогодишњих средњих стручних школа летњи распуст почиње по завршетку матурског/завршног испита, а завршава се у среду, 31. августа 2016. године. За ученике првог, другог и трећег разреда гимназије и четворогодишњих средњих стручних школа и ученике првог и другог разреда трогодишњих средњих стручних школа летњи распуст почиње у четвртак, 23. јуна, а завршава се у среду, 31. августа 2016. године.

Школе обележавају Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату, у среду, 21. октобра 2015. године (наставни је дан); Дан примирја у Првом светском рату, у среду 11. новембра 2015. године (нерадни је и ненаставни дан); Свети Сава – Дан духовности, у среду, 27. јануара 2016. године (радни је, а ненаставни дан); Срећење – Дан државности, понедељак и уторак, 15. и 16. фебруара 2016, (нерадни и ненаставни дани); Дан сећања на жртве холокауста, геноцида и других жртава фашизма у Другом светском рату, петак 22. априла 2016. године (радни је и наставни дан); Празник рада, који 1. и 2. мај 2016, обележава се у понедељак 2. маја и уторак 3. маја 2016. године (нерадни и ненаставни дани). Слави се и Дан победе, у понедељак, 9. маја 2016. (радни и наставни дан); Видовдан – спомен на Косовску битку, у уторак, 28. јуна 2016. године (радни је дан). Одлукама националних савета националних мањина утврђени су национални празници националних мањина, као и начин њиховог обележавања у школама.

ШКОЛСКА ГОДИНА НА ВИДИКУ „ТЕХНОЛОШКИ ВИШКОВИ“ ЈОШ УВЕК НЕЗБРИНУТИ

Иако је „кровним законом“ прецизно утврђен као крајњи рок 15. август до када су директори били у обавези да доставе коначне листе „технолошких вишкова“, тачније листе запослених за чијим је радом делимично или у потпуности престала потреба, као и листе потребних кадрова, како би могли отпочети нову школску, односно наставну годину, то се, овај пут, није десило, већ је сав посао непотребно пролонгиран. Према информацијама из Министарства, овај посао (достављање обе листе) требало би окончати до 26. августа, како би Радне групе за праћење ангажовања запослених у установама са представницима школских управа могле обавити посао који им је поверио Министар просвете на транспарентан и законом прописан начин и како би сав поступак преузимања био видљив јавности.

Елем, Министар просвете је формирао Радну групу за праћење ангажовања запослених у установама образовања и васпитања, а за сваку школску управу, ради ефикаснијег рада, односно праћења процеса радног ангажовања запослених, на нивоу установе формирана је Радна подгрупа у којој су начелници, односно руководиоци школске управе („није шиша, него враг“), саветници школске управе задужени за финансијско-материјалне послове и представници репрезентативних синдиката. Задатак ових подгрупа је да прати процес радног ангажовања запослених у установама образовања и васпитања у сарадњи са директорима тих установа, а у складу са школским законима који регулишу ову материју, Законом о раду, Законом о ПИО, Законом о максималном броју запослених у јавном сектору, ПКУ за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика и другим прописима.

У том циљу, Министарство просвете је 21.

августа 2015. године свим руководиоцима школских управа, репрезентативним синдикатима и директорима школа доставило допис у коме прописује начин преузимања запослених са посебно појашњеним начином редоследи преузимања запослених са листе за преузимање и с обзиром на новине које је донео Посебан колективни уговор за основне и средње школе и домове ученика, начин заснивања радног односа путем конкурса, могућност упућивања запосленог на рад код другог послодавца, престанак радног односа и радни однос на одређено време до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по курсу. Овај документ можете преузети и са нашег сајта.

Ипак се надамо да ће посао преузимања бити ускоро окончан и да ће велика већина колега са умањеном нормом наћи часове који им недостају, а тиме и остварити право на пуну зараду, а тиме и пуну пензију. Међутим, морамо нагласити да је за ову ситуацију понајвише криво ресорно Министарство, па и Влада Републике Србије који нису испоштовали Споразум закључен са репрезентативним синдикатима, чиме су пропустили да се ова проблематика нађе у „кровном закону“ већ су сам поступак прописали у складу са ПКУ и мишљењем Законодавног одбора Скупштине, чиме су оставили дилему да ли су све одредбе ПКУ важеће, јер, иако ПКУ може да да већа права од закона, свима који се баве синдикатом је добро познато да све одредбе ПКУ који нису прописане законом су неважеће. Ако се на све ово дода да ће колегице које су у току ове године или раније стекле услов за старосну пензију, због долазице да ће члан 20. Закона о максималном броју запослених у јавном сектору ступити на снагу 12. октобра о.г., по сили тог закона морати у пензију,

као и колеге које током школске године наврше 65 година живота, јасно је свима, а понајвише директорима који су и овај пут „између чекића и наковања“, да ће се нормализовање наставе протегнути на цело прво полугодиште, па чак и целу наставну, односно школску годину.

У сваком случају, добро је да је министар одустао од своје сумануте идеје да предност при заснивању радног односа да конкурсима и да је и даље приоритет дат преузимању, а тек онда конкурсима (којих сасвим извесно неће бити или ће их бити спорадично – због забране новог запошљавања), као и да је преузимање могуће, не само на нивоу територије надлежне школске управе, већ и из других школских управа, те због чињенице да ће се листе редовно ажурирати током целе године (ово је, додуше, била законска обавеза и раније, али је вештим манипулацијама била често заобилажена).

Што се тиче колега који ће бити оглашени технолошким вишком, треба рећи да су то они који остају без иједног часа, односно без радног ангажовања, њих неће бити много (процењени број је тек нешто више од 100), на њих се примењују позитивни законски прописи за (технолошке) вишкове и њихова се радна места гасе, а њима следује преквалификација, доквалификација, размештај на ново радно место, премештај код другог послодавца или одлазак из делатности уз законом утврђену отпремнину.

У сваком случају, уколико имате било какву недоумицу или вам је повређено право по овом основу, обратите се Синдикату, школској управи или инспекцији, јер до посла се долази тешко, али се старо лако губи.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
генерални секретар НСПРВ

SKUPŠTINA USVOJILA TRI „ŠKOLSKA“ I ZAKON O MAKSIMALNOM BROJU ZAPOSLENIH U JAVNOM SEKTORU

Visokoškolske ustanove ubuduće će samostalno odlučivati o broju ispitnih rokova, utvrđeno je izmenama Zakona o visokom obrazovanju koje je 31. jula usvojila Narodna Skupština Srbije. Izmenama tog zakona, za koje su glasala 139 poslanika, dok je dvoje bilo protiv, precizirano je da se broj ispitnih rokova i termini održavanja ispitnih rokova utvrđuju statutom visokoškolske ustanove. Vlada Srbije je prošlog oktobra posle razgovora sa studentima donela zaključak da broj ispitnih rokova neće biti definisan zakonom, nego će o tome odlučivati same visokoškolske ustanove. Izmenama zakona o visokom obrazovanju utvrđuje se granica za završnu godinu kada studenti mogu da računaju na apsolventski staž. Predviđeno je da studenti upisani u prvu godinu osnovnih studija školske 2006/2007. pa sve do školske 2012/2013. godine zadržavaju pravo da se finansiraju iz budžeta najduže godinu dana po isteku redovnog trajanja studija.

Skupština je usvojila i izmene Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, kojima se uslovi za odlazak u penziju zaposlenih u prosveti usklađuju sa Zakonom o radu. Izmenama tog zakona, za koje je glasalo 142 poslanika, dok je troje bilo protiv, predviđeno je da prosvetni radnici imaju mogućnost da odluče da li će otići u penziju kada ispune jedan od dva uslova, odnosno 65 godina starosti i 40 godina staža, ili kada ispune oba uslova, što je predviđeno i Zakonom o radu.

Usvojen je i sporni Zakon o udžbenicima za koji je glasalo 137 poslanika, dok je protiv bilo troje poslanika. Novi zakon o udžbenicima trebalo bi da obezbedi kvalitetne udžbenike koji će biti dostupni svim učenicima, kao i da zaštiti porodični budžet.

Zakonom je utvrđeno ograničavanje maksimalne cene udžbenika, kao i donošenje novog plana udžbenika kako bi se utvrdilo koji su udžbenici zaista i potrebni. Precizirano je da ministar prosvete na predlog Komisije za određivanje najviše maloprodajne cene udžbenika svake godine donosi odluku o najvišoj maloprodajnoj ceni udžbenika, i to najkasnije do 15. marta tekuće godine za narednu školsku godinu. Ministarstvo svake četvrtke godine objavljuje javni poziv za podnošenje zahteva za odobravanje udžbenika, a udžbenici će moći da se nasleđuju. Precizirano je da se udžbenik koristi u školi za sticanje znanja, veština, formiranje vrednosnih stavova i razvoj intelektualnih i emocionalnih sposobnosti učenika, ali i za podsticanje kritičkog razmišljanja i unapređenja funkcionalnog znanja. Predviđeno je i uvođenje elektronskog dodatka i to za one sadržaje, posebno u stručnim školama, koje treba često menjati. Svim pravnim licima koji se bave izdavačkom delatnošću biće omogućeno da podnesu zahtev za odobravanje udžbenika, a liste ocenjivača udžbenika biće javne. Posredovanje škole i zaposlenih u prodaji udžbenika uz nadoknadu nije dozvoljeno, dok je izdavačima zabranjeno da daju, a školi i nastavniku da primi svaku donaciju, poklon ili reprezentaciju u bilo kom iznosu ili obliku.

Zakonom je utvrđeno da se donacijom, poklonom ili reprezentacijom ne smatra predstavljanje udžbenika u školi, u trajanju od najviše jednog radnog dana, reprezentacije male vrednosti kao što su olovke, kalendari, blokovi za pisanje, kao i besplatni primerici udžbenika koje izdavač daje školi radi realizacije izbora udžbenika. Kao teža povreda radne obaveze smatraće se ukoliko nastavnik zahteva od učenika da kupi dodatno nastavno sredstvo.

Predviđeno je da Vlada može da, zbog omogućavanja jednake dostupnosti obrazovanja učenicima iz socijalno ugroženih porodica, odluči o finansiranju ili sufinansiranju udžbenika, u skladu sa raspoloživim sredstvima budžeta. Zavod za udžbenike imaće obavezu da pripremi sve udžbenike na jezicima nacionalnih manjina i za decu sa smetnjama u razvoju, ali neće imati monopol izdavaštva, nego će svim zainteresovanim izdavačima biti omogućeno da se prijave na javni poziv.

Svi izdavači imaće obavezu da izdavaju dva odsto od prometa na tržištu za Fond za udžbenike na jezicima manjina i za decu sa smetnjama u razvoju, a garancija za to biće polaganje menice na 10 miliona dinara. Kazne za kršenje zakona kreću se od 100.000 do dva miliona dinara.

Na istoj sednici usvojen je i Zakon o načinu određivanja maksimalnog broja zaposlenih u javnom sektoru. Ovim dokumentom dat je jasan signal za početak reforme državne uprave, koja podrazumeva i odlazak oko 9.000 ljudi, odnosno 15.000 (sa novim penzionerima) iz prosvete, zdravstva, sudstva, policije, vojske i ostalih resora. U Vladi očekuju da će novi zakon u naredne tri godine omogućiti da državna uprava postane efikasnija, a njegova primena trebalo bi značajno da doprinese i finansijskoj konsolidaciji Srbije. Planirano je da smanjenje broja zaposlenih u javnom sektoru do 2018. godine umanji rashode na zarade zaposlenih sa sadašnjih 11,8 odsto, na osam odsto BDP godišnje. Prema procenama, oko 6.000 ljudi otići će u penziju, a ostatak kao tehnološki višak.

Usvajanjem izmena tih zakona, kao i usvajanjem još 12 tačaka dnevnog reda parlament je završio vanrednu sednicu.

DAME BEZ „MUŠKOG STAŽA“ Zakon tera nastavnice u penziju pre 65-te godine

Stupanjem na snagu izmena „krovnog zakona“ (Zakona o izmeni Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, „Sl. glasnik RS“ br. 68/2015) kojim je brisan stav 2. člana 144. ZOSOV, prestala je da važi odredba da nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku prestaje radni odnos na kraju školske godine u kojoj navrši 40 godina staža osiguranja ili 65 godina života. S obzirom na ovu izmenu ZOSOV od 12.08. ove godine na sve zaposlene u kućama znanja primenjuju se opšti propisi iz oblasti rada kada je u pitanju prestanak radnog odnosa, odnosno ostvarivanje prava na penziju (Zakon o radu i Zakon o PIO).

I taman kada su se prosvetari, muškarci, kurtalicali bede da im država uvodi penale i ako imaju pun penzioni staž, a ne i propisanu starosnu granicu i kada im je ostavljeno na volju da procene da li će kad ispune uslove za starosnu penziju otići u zasluženu mirovinu sa trajnim umanjnjem ili će ostati da rade do 65 godina do tzv. „muškog staža“, pa onda se penzionisati, a žene ponadale da će i one moći raditi do punih 65 godina, jer je do sad bilo Zakonom regulisano da u ovoj godini mogu u punu starosnu penziju ako navrše 60 godina i 6 meseci života i imaju najmanje 15 godina staža osiguranja, „ne lezi vraže“, Skupština je usvojila 31. jula o.g. Zakon o načinu određivanja maksimalnog broja zaposlenih u javnom sektoru koji je u „Službenom glasniku“ objavljen 4 dana kasnije, a 8 dana potom stupio na snagu i koji je uveo novu granicu za prestanak radnog odnosa kad su u pitanju javne poslenice, i naravno nastavnice, bez obzira da li se radi o učiteljicama, profesoricama ili univerzitetkim nastavnicama.

Elem, članom 20. ovog Zakona poništava se mogućnost alternative za javne delatnice koje u 2015. godini stiču uslov za starosnu penziju (čitaj: 60 godina i 6 meseci života i najmanje 15 godina staža osiguranja) i uvodi obavezu poslodavcu da im u tom slučaju prekine radni odnos, odnosno da se one penzionišu. Kako ovaj član stupa na snagu i počinje da se primenjuje u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu pomenutog Zakona, jasno je da će se do 12. oktobra 2015. godine na naše kolegice primenjivati staro zakonsko rešenje, a od 12. oktobra novo.

Iako smo mišljenja da je ova odredba Zakona u suprotnosti sa ZOR-om,

pa čak i Ustavom, jasno nam je da su poslodavci u obavezi da ovu odredbu primene, kao i, uostalom, odredbu koja i kolege muškarce tera u penziju već drugi dan po ispunjenju starosne granice od 65 godina, ne vodeći pri tom računa ni o pedagoškim, ni o nekim drugim razlozima. Bilo kako bilo, odredbe Zakona o maksimalnom broju zaposlenih u postojeći haos uoči početka školske godine zbog nepoštovanja zakonskog roka o formiranju liste za preuzimanje, kao i neusaglašenosti „krovnog zakona“ i PKU oko primene kriterijuma za viškove, odnosno preuzimanje, te neusaglašenosti PKU i „krovnog zakona“ zbog izostale, a dogovorene i Sporazumom potpisane obaveze da će Ministarstvo i, naravno, Vlada u izmene „krovnog zakona“ ugraditi izmene i članova 130. i 131. tog Zakona, koji će se, očigledno, protegnuti bar na prvo tromesečje, ako ne i na prvo polugodište, a možda i celu narednu školsku godinu. Tome, naravno, doprinosi i poslednje konfuzno saopštenje Sindikata radnika u prosveti Srbije (Srps), odnosno zahtev da se ne zaključuju ugovori na određeno vreme, što uz sve napred navedeno znači da će školska godina otpočeti i bez nerešenih spornih pitanja, a čemu je ponajviše doprinelo resorno Ministarstvo, o čemu smo više puta kritički i objektivno informisali stručni i drugu javnost.

Kako liste potreba treba da budu konačne tek 26. avgusta (!!) i kako su pomoćnik ministra Šuvakov i državna sekretarka Lužanin tek najavili obilaskne školskih uprava i sastanke sa direktorima i predstavnicima sindikata, na kojima bi im objasnili šta su se to dogovorili prošlog četvrtka, 20.08., sa načelnicima školskih uprava, ljudima zaduženim za finansije u školskim upravama i sindikatima, jasno je da će haos biti nastavljen i dalje. Ministra i njegove saradnik to, izgleda, i dalje ne brine, oni su u konfuziji otkad su zasedli u svoje fotelje i „najurili“ one koji su barem znali o čemu se ovde radi. „Petničari“ tako i dalje teoretišu, a život prolazi i gubi se vreme da se reforma, počela još 2000-te jednom i okonča.

Novo „školske zakone“, Zakon o maksimalnom broju zaposlenih u javnom sektoru, kao i proceduru (uputstvo) za praćenje angažovanja zaposlenih u ustanovama obrazovanja i vaspitanja možete preuzeti sa našeg sajta.

prof. Hadži Zdravko M. Kováč

ИЗМЕНА САМО ЈЕДНОГ ЧЛАНА ЗОСОВ - ШАМАР СИНДИКАТИМА И ПРОСВЕТНИМ РАДНИЦИМА

Укрупњавање - празна прича

Одлука Владе Републике Србије да се по хитном поступку измени само члан 144. Закона о основама система образовања и васпитања (ЗОСОВ) је шамар разједињеним синдикатима, а просветни радници су већ у септембру осетили последице тога.

И поред тога што је у тачки 5. Споразума о решавању спорних питања (којим је окончан штрајк) јасно наведено да ће ЗОСОВ бити донесен и примењен најкасније 1. септембра 2015. посебно апострофирајући члан 130. и 131, а од којих директно зависи примена члана 5. Посебног колективног уговора за основне и средње школе и домове ученика (ПКУ).

Сада је већ јасно да члан 5. ПКУ ће првог септембра бити применљив само у првом ставу и да је прича о укрупњавању система празна прича или последица незнања и лоше намере.

Обавеза преузимања ће и даље важити само за ниво локалне заједнице, а колеге које су радни однос засновале са непуним радним временом ће чекати док и ова партијска гарнитура, кроз конкурсе који ће уследити од септембра, неколико стотина или неколико хиљада својих партијских кадрова не ухлебе у школе.

Као последице ће се појавити вероватно још већи број запослених са већим нормама, што буџет неће моћи да издржи па ћемо онда, наравно, изменити ЗОСОВ и у потпуности применити члан 5. ПКУ. Наравно да ће партијски кадрови у највећем броју бити заштићени, а они којима је политика страна, а интерес деце приоритет, упућени на тржиште рада. Ово је врло извештан сценарио против кога сам се више од 4 месеца борио на радној групи за изразу ПКУ, заједно са колегама из других синдиката.

Као последица недоношења измена и допуна ЗОСОВ-а, готово ниједну од десет тачака Споразума о решавању спорних питања, неће бити могуће реализовати. Очигледно да од уштеда које би се појавиле од укрупњавања норми (а које би биле употребљене за побољшање материјалног положаја запослених) неће бити ништа, насупротив, имаћемо ново уситњавање норми и још већу буџетску рупу.

Оно што посебно забрињава је ћутање синдикалних лидера о овако важној теми. Вероватно их је министар Вербић убедио да ће Споразум бити у потпуности примењен, а министра су убедили исти они сарадници који су му злонамерно потурили катастрофалне правилнике о цени услуга у школи, а потом и допис да се исти морају применити!?

Овај сценарио се могао наслутити у току „пугујућег циркуса“ (Крагујевац-Ниш-Нови Сад-Београд) под плаштом јавне расправе о ЗОСОВ-у, а који је крунисала на завршној сесији у Београду, бивша (пре десетак година пензионисана) шефица правне службе министарства просвете – Смиља Крнета, која је у свом завршном коментару, изједначила у правима незапослене са запосленим у просвети и тако обесмислила штрајк и преговоре који су трајали током целе претходне године, као и потписани ПКУ, више пута помињајући Споразум, па чак и постојање синдиката. Очигледно је да је дотична госпођа само формално у пензији и да још увек повлачи кључне потезе у складу са дневно политичким потребама.

Ранко Хрњаз, председник ИО НСПРВ

ИСПРАВЉЕНА ЈЕДНА НЕПРАВДА ПРЕМА ПРОСВЕТАРИМА: У ПЕНЗИЈУ ПО СОПСТВЕНОЈ ВОЉИ?

Од доношења новог (актуелног) „Крвног закона“ (Закона о основама система образовања и васпитања) 2009. и његовог „поправљања“ 2011. и 2013. године, а поготову у поступку доношења измена и допуна које су ступиле на снагу 2013. г., НСПРВ и потписник ових редова су указивали на неколико неуставних одредби овог, за просвету темељног закона који је као лех специјалис, уместо да повећа, смањивао права дата у Уставу, Закону о раду, Закону о ПИО и другим законима и као доказ тога наводио члан 144. овог Закона, који је у ставу 2. императивно налагао запосленом одлазак у пензију када испуни један од два услова, чиме их је довео у позицију уставне неједнакости са осталим запосленима који су могли да раде до прописане добне границе (65 година) и који их је изложио дискриминацији, али и трајном новчаном кажњавању износом пензије која је, од 01. јануара, умањивана за 0,34% месечно, колико износе тзв. актуарски пенали. На ову нелогичност смо указивали у свом овом периоду и од претходне три владе и више министара финансија захтевали да се ова одредба брише из ЗОСОВ и да се на запослене наставнике, васпитаче и стручне сараднике примењује Закон као и на остале грађане. Тим пре што су пре око годину дана сличну одредбу успели променити и запослени у правосудју, али запослени у просвети морали су чекати до 31. јула, када су донете нове измене и допуна „Крвног закона“, тачније када је донет Закон о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ бр. 68/2015). Нажалост, сва прича око измена и допуна „Крвног закона“ стала је у свега два члана овог Закона (о изменама ЗОСОВ), а свега се на следеће:

Члан 1.

У Закону о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 52/11, 55/13 и 35/15 – ауθενнично тумачење), у члану 144. став 2. брише се.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Елем, након ове последње - не може се рећи ни измене, ни допуне јер се радило о брисању дела члана Закона, наставници, васпитачи и стручни сарадници моћи ће да се сами својом вољом изјасне кад ће у пензију – да ли онда када стекну један од услова и прихвате умањење по основу пенала или када наврше 65 година и остваре пуну старосну пензију.

Подсећамо да по важећем Закону право на старосну пензију, односно превремену старосну пензију у овој календарској години могу остварити осигураници мушкарци када остваре најмање 15 година стажа осигурања и 65 година живота (старосна пензија), односно 40 година стажа осигурања и најмање 55 година живота (превремена старосна пензија), односно жене ако остваре најмање 15 година стажа осигурања и 60 година и 6 месеци живота (старосна пензија), односно 36 година и 4 месеца стажа осигурања и најмање 54 године и 4 месеца живота (превремена старосна пензија) и осигураници оба пола ако наврше 45 година стажа осигурања без обзира на старост. Брисањем спорног става 2. члана 144. овог, сада већ старог, „Крвног закона“ и запослени наставници, васпитачи и стручни сарадници имаће право избора, а не да им се, као досад, намеће решење.

Морамо подсетити да је недавно бивши министар просвете Обрадовић у српском парламенту дао изјаву у којој је рекао да су се синдикати залагали за старо решење, што не одговара истини, пошто би се и бивши министар и јавност могли лако присетити да је у моменту измена када је спорна одредба постала саставни део Закона ово био предлог Уније синдиката просветних радника Србије, а потписник ових редова и члан Радне групе у име НСПРВ и СРПС је и тада био децидно против, а ССС и ГСПРС „Независност“ су били без става. Знамо да ово неће ништа суштински променити, али бар да се подсетимо ко је кривац зашто су нашим колегама које су од 01. јануара отишле у пензију са пуним стажом, пензије трајно умањене. Ово је, наравно, нека нова тема, јер свакако не треба престати са битком да се и ова одредба у Закону промени, јер је, побогу, ваљда основ за пензију као стечено право грађанина број година уплаћивања доприноса, а не старосна доб, јер они који немају остварени стаж, без обзира на број година кад се пензионишу ће свакако имати мању пензију. Нелогично је и по нама неуставно и незаконито да мању пензију имају они који имају пун стаж осигурања, јер се ради о стеченом праву, дакле имовини и умањење овог права је исто оно што и национализација имовине или било која друга насилна отимачина личне својине, па макар је (учинила и држава. Једна победа је остварена, али битка и даље траје. Уосталом као и она за незаконито смањење пензија, које је на делу од новембра прошле године и о чему се још увек није изјаснио ни Уставни суд РС.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
генерални секретар НСПРВ

POČETAK ŠKOLSKE GODINE NA VIDIKU, A SVE I DALJE NEJASNO

(Nastavak sa str. 1)

Ovog četvrtka, 20. avgusta u Beogradu je održan sastanak načelnika svih školskih uprava, predstavnika Ministarstva prosvete i reprezentativnih sindikata, na kojem su predstavnici Ministarstva trebali objasniti ovogodišnji sistem preuzimanja "tehnoloških" viškova. To se nažalost nije desilo – sve dileme ostale i dalje, a Ministarstvo sugerise rešenja koja nisu utemeljena na zakonu, već koja će se naći u nekom novom „krovnom zakonu“, na šta je na sastanku upozorio gen. sekretar SRPS-a i predsednik NSPRV - Ranko Hrnjaz, koji je konstatovao da je do problema došlo i iz razloga što je Ministarstvo prevarilo prosvetare i nije u izmene Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja implementiralo rešenja dogovorena na radnoj grupi, a na šta su se Vlada RS i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu obavezali zaključivši Sporazum o rešavanju spornih pitanja od 18.02.2015., odnosno 24.04.2015. (čl. 5. Vlada se obavezuje da će utvrditi predlog Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja kojima će izvršiti izmene članova 130. i 131. ovog zakona na način dogovoren sa reprezentativnim sindikatima potpisnicima ovog sporazuma, a koji bi se primenjivao najkasnije od 1. septembra 2015. godine) sa 4. sindikata. Iz istog razloga nije

moguce ni primeniti odredbe o preuzimanju i dopunjavanju norme iz PKU, jer nisu utemeljene na ZOSOV, tako da bi postupak utvrđivanja viškova i preuzimanja, i pored najava iz Ministarstva, trebalo provesti na „stari“ način, a najavljena rešenja bi se eventualno moglo primeniti najranije sledeće školske godine.

Kako je Ministarstvo prosvete ranije najavilo, "tehnološki" višak biće ravnomerno i prema potrebi raspoređen u škole u kojima je manjak tih kadrova, što će dovesti i do bolje sistematizacije radnika i transparentnijeg zapošljavanja, kao i "ukrupnjavanja norme" nastavnika zaposlenih "na parče", ali je i to sada „na dugom štapu“. Sindikati su, naime, godinama upozoravali da su se u školama ljudi zapošljavali mimo svake potrebe i logike, često i nalaženjem „rupa u zakonu“ i nade da će tome doći kraj su se opet izjalovile.

Od škola se sada traži i da Ministarstvo obaveste koji radnici su im neophodni i na kojim pozicijama. Aktuelne spiskove viškova i potreba možete da pogledate na sajtu Ministarstva prosvete, a u slučaju da su vam povređena prava, hitno se obratite Sindikatu.

prof. Hadži Zdravko M. Kovač

„TEHNOLOŠKI VIŠKOVI“ I DALJE PO STAROM

Svi zaposleni u prosveti i oni koji reflektuju da jednog dana nađu uhlebljenje u ovoj delatnosti sa pažnjom su pratili javnu raspravu oko izmena i dopuna „krovnog zakona“ (Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja) u nadi da će se u ovom, za prosvetu temeljnom zakonu naći i odredbe koje će omogućiti nova zapošljavanja, stimulativne otpremnine, ukрупnjavanje normi i sve ono što su ministar školski i njegovi najbliži saradnici mesecima iznosili u javnost. Nažalost, „tresla se gora – rodio se miš“, ništa spektakularno nije se desilo, jer je i javna rasprava nalik putujućem cirkusu, kao i sve ono što se dešavalo oko „porodajnih muka“ Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja u konačnici svedena na usvajanje jednog novog člana, tačnije dva člana koje je predložila 18. jula Vlada, a koje je 01. avgusta u danu za glasanje, u paketu od tri „školska zakona“ usvojila Narodna Skupština.

Na ovaj način, Ministarstvo prosvete i Vlada Republike Srbije su još jednom obmanuli (čitaj: prevarili) prosvetne radnike, a podsmehu izložili sindikalne lidere sa kojima su postigli čvrste (kao vrbov klin) usmene dogovore, pa čak i pisani Sporazum, koji su trebali omogućiti veća prava zaposlenih sa Liste za preuzimanje i neposrednu primenu „teško porođenog“ kolektivnog ugovora (Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika), kao i neposredno ispunjenje štrajkačkih zahteva koji su još u novembru prošle godine Ministarstvu i Vladi isporučili reprezentativni sindikati i koji su ispunjeni (navodno) potpisivanjem Sporazuma koji su potpisala sva četiri sindikata.

Tako je ovih dana faktički okončan „najduži štrajk u istoriji srpske prosvete“ i to potpunim fiškom, jer nijedan od štrajkačkih zahteva nije ispunjen (niti su

zaposleni u prosveti materijalno obeštećeni, a niti im je povećana sigurnost radnog mesta i omogućeno da imaju pun radni angažman, i naravno, za to punu zaradu (sutra i punu penziju)). Tako su svi dogovori Ministarstva i radnih grupa postignuti još krajem prošle kalendarske godine „pali su u vodu“, pa čak nije ispunjen ni onaj minimalni zahtev da Lista za preuzimanje bude jedinstvena makar za teritoriju školske uprave, pošto je ona i dalje samo formalno utvrđena na nivou školske uprave, ali se preuzimanje primenjuje samo na nivou jedinice lokalne samouprave. I tako, čak i malo odskrinuta vrata rešenjima potpisanim u PKU ostaju neprimenjiva, jer sve odredbe PKU, koje su u suprotnosti sa Zakonom su po Zakonu o radu nevažeće i nemoguće je primeniti PKU, a kamoli usmene preporuke ministra, ako nemaju utemeljenje u Zakonu, a one (nadamo se, bar zasad) to nemaju. Kako je „krovnii zakon“ izmenjen samo u delu koji se odnosi na nasilno penzionisanje zaposlenih u prosveti (član 144.), jasno je da će postupak utvrđivanja „tehnoloških viškova“, a u stvari uglavnom se radi o utvrđivanju novih zaposlenih kojima se smanjuje norma i kako je ministar odustao od primene pravilnika o ceni usluga u školama, jasno je da će sve ostati po starom i da će se za sledeću školsku godinu „tehnološki viškovi“ utvrđivati po već uhodanoj i dosadašnjoj proceduri propisanom Zakonom i Kolektivnim ugovorom u delu gde Ugovor nije u suprotnosti sa Zakonom. Tu ništa neće pomoći ni činjenica da je Ministarstvo ovih dana objavilo na svom sajtu liste „tehnoloških viškova“ za sve (!?) škole i sve (!?) zaposlene u Republici, čime je ovaj postupak učinila transparentnijim, ali ne i efikasnijim i pravednijim, pošto se i dalje primenjuju dvostruki aršini (primera radi, Lista za Grad Beograd je jedinstvena, a za neke druge gradove se primenjuje samo po JLS, iako je Beograd

složena struktura sa čak 17 JLS, od kojih su neke i desetostruko veće od gradova u unutrašnjosti Republike.

Da stvar bude još gora, iako postoji zakonska obaveza formiranja liste za preuzimanje, kao i liste potrebnih kadrova i gde je kao konačan rok naveden 15. avgust, neke škole nisu dostavile ni viškove, ni potrebe, pa samim time ovaj posao je nepotrebno produžen, a Ministarstvo je za prekosutra (četvrtak, 20. avgust) zakazalo sastanak kome bi trebali prisustvovati predstavnici reprezentativnih sindikata, rukovodioci školskih uprava, zaposleni za finansijsko materijalne poslove i predstavnici Ministarstva, gde bi o spornim pitanjima još jednom trebali razgovarati. Između ostalog, na dnevnom redu naći će se CENUS-i za osnovne i srednje škole i informacije o novim pravilnicima koji su proteklih meseci zadali dosta glavobolje jer, da nisu stavljeni van snage, sasvim sigurno bi viškova bilo i među nenastavnim radnicima, iako su do sada na listama viškova uglavnom bili nastavnici.

Prema poslednjim dostupnim podacima u vojvodanskim osnovnim i srednjim školama, kao višak su iskazana 1.163 nastavnika (658 u osnovnim i 505 u srednjim školama). Najveći višak iskazan je u Južnobačkom okrugu – 316 zaposlenih, u Srednjobačkom – 163, u Južnobačkom – 192, Zapadnobačkom – 188, Sremskom – 153, Severnobačkom – 88, a u Severnobačkom – 63 zaposlena. Kako liste nisu konačne, sa novim informacijama izaćemo sledećih dana, a prema informacijama iz školskih uprava obilazak terena i berze zaposlenih kreću od ponedeljka, 24. avgusta. Dakle, opet „kasno Marko na Kosovo stiže“. I tako, izgleda da će Fond za otpremnine ostati netaknut, a da će se broj zaposlenih sa umanjenom normom i dalje povećavati.

prof. Hadži Zdravko M. Kovač

BOLJA KONTROLA RADNOG ANGAŽOVANJA U PROSVETI?

Ministarstvo prosvete uputilo je 17. 08. 2015. godine rukovodiocima (načelnicima) ŠU i direktorima svih škola dopis broj: 248/15-07 u kojem se kaže da je: „Ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja formirao je Radnu grupu za praćenje angažovanja zaposlenih u ustanovama obrazovanja i vaspitanja“.

„Cilj formiranja radne grupe je da prati proces radnog angažovanja zaposlenih u prosveti u skladu sa odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika, Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i drugih relevantnih propisa“ kaže se u tom dopisu.

Za svaku školsku upravu, radi operativnog postupanja, odnosno praćenja procesa radnog angažovanja zaposlenih na nivou ustanove, formirana je radna podgrupa koju čine predstavnici školske uprave, nadležni savetnik zadužen za finansijsko-materijalne poslove i predstavnici imenovani od strane reprezentativnih sindikata u obrazovanju.

Radne podgrupe će pratiti proces radnog angažovanja zaposlenih u ustanovama obrazovanja i vaspitanja u saradnji sa direktorima ustanova i u tom smislu njihov prvi operativni zadatak jeste da isprate proces angažovanja zaposlenih sa liste tehnoloških viškova (uključujući i procenat angažovanja).

O organizaciji i načinu rada radne podgrupe njeni članovi se dogovaraju međusobno.

Sve zadatke članovi radne grupe realizuju zajedno, a potraživane materijale, koje na zahtev radna grupa dostavlja Radnoj grupi za praćenje angažovanja zaposlenih u ustanovama obrazovanja i vaspitanja, potpisuju svi članovi radne podgrupe.

O postupku angažovanja zaposlenih potrebno je sačiniti izveštaj koji sadrži podatke o svim kandidatima sa kojima je obavljen razgovor, podatke o razlozima za prihvatanje/ odbijanje kandidata i podatke o kandidatima koji su angažovani u ustanovi.

Dokaz, odnosno, potpisani i overeni izveštaj od strane direktora o postupanju po utvrđenoj proceduri dostavlja se radnoj podgrupi za praćenje angažovanja zaposlenih u ustanovama obrazovanja i vaspitanja za nadležnu školsku upravu. Rok za izvršenje ovog zadatka je 10. septembar 2015. godine.

Prikupljene i obrađene izveštaje, radna podgrupa će dostaviti Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Radnoj grupi za praćenje angažovanja zaposlenih u ustanovama obrazovanja i vaspitanja na adresu elektronske pošte norma@mpn.gov.rs. Na isti kontakt možete se obratiti i u slučaju potrebe za dodatnim informacijama.

„O narednim aktivnostima na poslovima u vezi sa praćenjem procesa radnog angažovanja zaposlenih u prosveti bićete blagovremeno obavestavani u skladu sa dinamikom koju zahteva njihova implementacija“, kaže se u dopisu koji je potpisao Ministar Verbić.

КАКО ДО МОДЕРНОГ СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА?

• Оцене укинуги • Модела образовања и алтернатива много • Највеће препреке за ваучеризацију синдикати, министарство и политичка корист изборних актера

Четврти панел конференције „Слобода и реформе“ одржан крајем октобра 2014. године био је оријентисан на проблеме у систему образовања и на начине његове реформе.

Игор Попов из Кхан академије сматра да, иако живимо у периоду трансформације образовања, интернет га још није дотакао. „Нови фокус образовног система, нова метавештина која би била испред конкретне вештине коју стичемо – треба да буде одговор на питање „како учити“? Мењаћемо послове и професије и морамо да се прилагођавамо“, рекао је Попов и нагласио да треба преиспитати класични метод оцењивања. „Оцене треба да се укину, модела образовања и алтернатива има много. Морамо да уградимо систем мотивације. Ученици треба да инсистирају тиме на квалитету знања, а да се не замарају негативним последицама застарелог концепта оцене“, закључио је Попов.

Јасмина Николић, стручњакиња за реформу високог образовања, рекла је да је формално образовање било ефикасно у једном тренутку у прошлости, када су знања била постављена редукционистички, за потребе тог времена. „Жи-

вимо у периоду промене парадигме, она је доста спора. Информација је узрок за промену парадигме. Прва промена је била из усмене у писану форму-културу. Следећа је била трансформација у штампану културу, а сада је у току дигитална револуција“, рекла је Николић и усагласила се са претходним говорником да је оцењивање постало непотребно.

Јована Трипуновић из Београдске отворене школе нагласила је важност транспарентности. „Корупција се из високог образовања прелива у све друге сфере образовања, преносење вредности је компромитовано. Реформа система може да се упореди са пресељењем гробља, а ови изнутра не помажу“, сликовито је описала Трипуновић и део одговорности за изостанак реформи приписала и добрим професорима и приватним факултетима који се нису побуниле кад су сазнали да су њихове колеге корумпирале, примају мито, или издају празне дипломе.

Професор Факултета политичких наука и народни посланик Нове странке, др Владимир Павићевић своје излагање конципирао је у пет кључних поенти што се тиче стања у образовању и реформи: „Прва је значај

окупљања. Друга - препознавање важности образовања. Трећа је представљање програма. Четврта – препознавање разорености система школства. Пета поента - 41 практична мера за 8 циљева у 5 подсистема школства, које предлаже Нова странка“, сликовит је био Павићевић.

Директор Истраживачке јединице Либека, Михаило Гајић, предложио је увођење ваучеризације – директно финансирање ученика уместо институција. Ова мера делом је уведена у Шведској, Данској, Чилеу и делимично у УСА.

„Сврха ваучеризације је да се уведе принцип конкуренције, како би се повећао квалитет а смањили трошкови. Ваучеризација иде у корист сиромашним, а даровитим ученицима. Ако је нешто бесплатно, није јефтино. Годишње основно образовање у Србији кошта 190.000 динара“, рекао је Гајић и објаснио да је кључни разлог те статистике – превелики број запослених. „Број деце у основним школама од 2010. смањен је за једну трећину, а у истом периоду број запослених је повећан за једну петину“, закључио је Гајић и као највеће политичке препреке за ваучеризацију навео синдикате, министарство и политичку корист изборних актера.

МИНИСТАРСТВО ПРЕПРЕКА ВАУЧЕРИЗАЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА

У Народној Скупштини Економски кокус о ваучеризацији образовања

(Наставак са стр. 1)

На 13. састанку Економског кокуса, одржаном 3. јуна 2015. године, дискутовало се о теми „Ваучеризација образовања“, коју су представили чланови Либертаријанског клуба (ЛИБЕК) Милош Николић и Михаило Гајић.

Говорећи о проблемима у основном образовању у Србији, као што су демографска кретања, високи трошкови, слаби резултати и недовољан ниво укључености родитеља, чланови ЛИБЕК-а посебно су указали на прогнозу по којој ће се број деце драстично смањити у наредне две деценије, за око 40 одсто. Постојећа образовна инфраструктура је ирационална, с обзиром да не одговара распореду становништва и да се стање сваке године погоршава, оценили су чланови ЛИБЕК-а.

Они су представили резултате упоредне анализе образовних достигнућа земаља ИЕ по којој ђаци из Србије касне за својим вршњацима из Словеније и Хрватске око годину дана или више, као и да је 35,7 одсто ђака функционално неписмено. Имајући у виду ове чињенице, ЛИБЕК предлаже увођење образовних ваучера што би значило да се ваучери деноминирани на одређени износ дају породицама које њима плаћају образовање у некој приватној или јавној установи. Циљ је да се уведе конкуренција чиме би се смањили трошкови и повећали резултати. Предлог ЛИБЕК-а је да обухват деце ваучерима треба да буде универзалан и да их финансира Министарство финансија, чиме би се постигле велике уштеде, са крајњим циљем креирања бољег и ефикасније система образовања.

Представљајући предлог јавне политике Михајло Гајић рекао је да увођење ваучера у основно образовање подразумева да свака породица добије ваучер на износ од 110.000 динара од државе и да би тим новцем плаћала образовање деце у било којој установи, државној или приватној. Уколико би број заинтересованих ђака био већи од места којима одређена школа располаже, како је рекао Гајић, организовала би се лутрија. Циљ увођења ваучера је, како је додао, да се повећа конкуренција између основних школа, чиме би се, како тврди, подигао квалитет образовања, ефикаснија контрола трошкова и уштеде у државном буџету. Како је рекао, највећи проблеми српског образовног система су високи трошкови, слаби резултати које наши ученици показују на тестовима, али и слаба укљученост родитеља. „Расте број наставника, али се смањује број ђака. Скоро 40 одсто наставника у основним школама, нема пун фонд часова... Наш образовни систем мора да се мења, а увођење ваучера допринело би бољем и ефикаснијем систему, али и уштедама у буџету, из ког се сада издваја нешто више од 73 милијарде динара за просвету“, оценио је Гајић.

Народни посланик Нове странке Владимир Павићевић оценио је да си-

стем „ваучеризације образовања“, предложен од стране Либертаријанског клуба, јесте добар и озбиљан предлог, али да би га јавност разумела и прихватила, мора да буде испраћен јаким аргументацијом са примерима из упоредне праксе. Предложени систем који предвиђа увођење образовних ваучера на одређени износ који би се давали породицама да њима плаћају образовање у некој приватној или јавној установи, Павићевић је оценио као добар, али и додао да постоје извесне препреке у његовом разумевању и евентуалном прихватању. „Могуће је да се појави став „доста више са експериментисањем, хоћемо нешто што је проверено“, и због тога је врло важно при заговарању ове идеје изнети и јаку аргументацију са примерима из упоредне праксе где се показало да је овакав систем имао добре резултате“, рекао је Павићевић. Он је такође напоменуо да препрека овој идеји може бити и одређена „гарнитура људи“ која се бави питањима образовања, али не показује спремност да уважи и неке нове идеје које би постојећи систем унапредиле: „Министарство просвете, овакво какво је, тешко да покаже вољу одобравања и пажње. Зато ме и не изненађује што овом састанку не присуствује нити министар Вербић нити његов помоћник Шуваков, или било ко од осталих представника овог министарства“.

Професорка Филозофског факултета и бивша државна секретарка у Министарству просвете и образовања Тинде Ковач Церовић, сматра, међутим, да српског образовног систему неће помоћи увођење ваучера, рекавши да то није никакав „чаробни штапић“. „Слажем се у опису проблема у образовању, али у позадини тих проблема леже структурални проблеми, и треба размотрити више алтернатива. Једна од могућности је издвајање шест одсто БДП-а за образовање. Ваучери нису чаробни штапић“, оценила је она. Ковач Церовић је додала да је против увођења ваучера, јер доводе до сегрегације, и отварају могућност да школе могу да бирају кога ће да приме, те да ће „ромска и сиромашна деца бити дискриминисана“. „Немојте да, решавајући садашње проблеме образовања увођењем ваучера, направимо нове проблеме у будућности“, рекла је Ковач Церовић.

На састанку је закључено да су образовном систему у Србији потребне коренисте промене зарад постизања већег квалитета, а договорено је и да се о могућности увођења образовних ваучера разговара са представницима Министарства просвете, науке и технолошког развоја и члановима Одбора за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво.

Састанку су присуствовали и представници Америчке привредне коморе, НАЛЕД-а и ИРИ-ја. Састанку је председавао проф. др Владимир Маринковић, председник Економског кокуса.

(NE)MOĆ PROSVETNIH VLASTI**“Dekanima malo dva mandata”**Piše: *Dr Sreten Čuzović**

Članci poput jednog nedavnog u dnevnoj štampi „Dekanima malo dva mandata“ nagoveštavaju pojačani nadzor Ministarstva prosvete prilikom izbora organa poslovođenja. A u dopisu koji su prosvetne vlasti poslale fakultetima 14. januara ove godine piše: „da je Ministarstvo prosvete uočilo pojavu da jedan broj visokoškolskih ustanova ne poštuje zakon prilikom izbora organa poslovođenja, koji se bira na period od tri godine, sa mogućnošću jednog ponovnog izbora“.

S druge strane, prof. dr Marko Atlagić, član Odbora za prosvetu, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo, kaže: „da imamo primere da je neko dekan i po 24 godine. Takvih imate u Srbiji koliko hoćete, čak menjaju i jedno slovo u nazivu fakulteta samo da bi ostali na funkciji“. Dekani su, po njegovim rečima, na mnogim fakultetima postali: „gospodari života i smrti i služe se raznim mahinacijama kako bi ostali na funkciji, jer je korupcija ovde veća nego u građevini. Bilo je primera na nekim vojvođanskim fakultetima, pa je reagovao i Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, da se dekani kandiduju ponovo za tu funkciju godinu dana pre odlaska u penziju, jer im se tako produžava radni vek za još dve godine“.

Taj trend, prema istraživanjima Nacionalnog saveta za nauku i tehnološki razvoj, posebno je izražen od usvajanja „Bolonje“ 2005. godine. Podaci iz ove studije pokazuju „i da je na državnim fakultetima po starom programu doktoriralo tri puta više studenata nego po novom, a na privatnim fakultetima čak devet puta više doktoranada“. Reč je o svojevrsnoj prečici u sticanju akademskog zvanja doktor nauka, magistara koji doktoriraju po starom sistemu.

I dok se još uvek traži odgovor na pitanje predsednice Nacionalnog saveta prof. dr Vere Dondur: „Zašto smo reformisali Zakon o visokom obrazovanju 2005. godine, a forsirali doktorske posle magistrature?“, usledilo je novo pitanje dr Marka Atlagića „Zašto profesori nisu do sada pokušali da promene član koji je, po njihovom mišljenju, sporan i zašto smatraju da je moralno da neko bude na funkciji dekana punu deceniju i duže?“. To pitanje, po njemu, izaziva još veće čuđenje ako imamo u vidu činjenicu da je zakonodavac s pravom osmislio ovakav član - kako bi se smanjila mogućnost korupcije i nepotizma, i kako bi ove funkcije bile dostupne većem broju ljudi, pod uslovom da poseduju odgovarajuće kvalifikacije?

Dati odgovor na ovo i njemu slična pitanja nije lak ni jednostavan zadatak, pogotovo što su ovi „noviteti“ čedo „bolonjskog“ Zakona. I dok prosvetne vlasti opominju dekane da nemaju pravo da budu na toj funkciji više od dva puta, u međuvremenu je zasadao rektorski kolegijum Univerziteta u Beogradu, kao i Senat BU: „i po svemu sudeći, profesori su rešili da se ogluše o mišljenje Ministarstva prosvete, jer ono nije - pravno obavezujuće... Zakon je tu vrlo precizan i on kaže da „mogu dva mandata u cugu, ali ne kaže da ne može i treći za života“. S druge strane, član Odbora za prosvetu, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo kaže: „ja sam šokiran ovakvim stavom dekana i voleo bih da to dođe do Odbora za prosvetu, odgovorićemo vrlo rado i temeljno“.

Potpisnik ovog priloga nema nameru da „presuđuje“ ko je u pravu. Rečeno sportskim rečnikom, rezultat je nerešen, jedan prema jedan. Toliko smo izgleda „uznapredovali“ na polju visokoobrazovnog sistema da nam je „vlast – dekan-ska“ funkcija važnija od naučnoistraživačkog rada. O tome bi danas mogli da progovore (ne bi morali da napišu ništa novo): Dositej, Nušić, Domanović ili Sterija.

Na pitanje dr Atlagića: „Zašto profesori nisu do sada pokušali da promene član koji je, po njihovom mišljenju, sporan i zašto smatraju da je moralno da neko bude na funkciji dekana punu deceniju i duže?“, potpisnik ovog priloga umesto eksplicitnog odgovora otvara dodatna pitanja:

1) Zašto Ministarstvo prosvete na nekim fakultetima i posle skoro tri godine od izbora dekana nije imenovalo svoje predstavnike u Svet fakulteta?

2) Kako je moguće da su magistarske studije (stari program) dobile prednost nad „Bolonjom“?

3) Zašto smo reformisali Zakon o visokom obrazovanju, a forsirali doktorske posle magistrature?

4) Kada će se Zakonom o visokom obrazovanju preciznije definisati postupak sticanja zvanja „dvostruki doktor nauka“?

U traženju odgovora pitanje br. 1 ogleda se i uloga države, Ministarstva prosvete, u kontroli sprovođenja Zakona o visokom obrazovanju od strane fakulteta / Univerziteta. Država je poslodavac fakultetima, i ona je „prenela – ustupila“ svoja prava visokoškolskim institucijama. Preko svojih predstavnika u Savetu fakulteta prosvetne vlasti „kontrolišu“ poslovođstvo. S druge strane, shodno članu 6 Zakona o visokom obrazovanju reguliše se autonomija fakulteta. Međutim, autonomija visokoškolske ustanove ne znači „igru bez granica“, što se ponekad zna dogoditi u našoj praksi. Ona ima svoju „metriku – orbitu“ koja je definisana standardima akademskih prava i slobode.

Na kraju, ali ne i po važnosti, u članu 74. Zakona (Prava i obaveze zaposlenih) piše: „o pojedinačnim pravima i obavezama zaposlenih odlučuje dekan“. Na prvi pogled, to je neosporno, jer je pravno utemeljenje ovog člana proisteklo iz Zakona o radu. Međutim, u praksi se dešava da ovaj član nije bliže razrađen (definisani) kroz podzakonska akta koja eksplicitno definišu osnovna prava i dužnosti zaposlenih, s jedne, i poslovođstva, s druge strane. Praksa pokazuje da nije retkost da pojedini dekani vladaju uredbama i naredbama, dajući sebi ekskluzivna prava.

Na taj način „dekanima kojima je malo dva mandata“ ostavljena je „rupa u zakonu“, tako da oni mogu posegnuti za „(ne)pravnim instrumentom“ ne videći, pri tome, pravdu od silnoga prava (Valtazar Bogišić). Neretko, opijeni slavljubljem i „spasiteljskom“ misijom oni pod plaštom „nezamenljivih“ postaju „gospodari života i smrti“. Autonomija fakulteta tada im postaje zaštitnik od mešanja bilo koga sa strane pa i samog osnivača Republike Srbije. Da to toga ne bi došlo, Ministarstvo prosvete treba da vrši kontrolnu ulogu koja mu je poverena.

*profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu

ČELNICI DRŽAVNIH FAKULTETA – SRAM VAS BILO!Piše: *Zauvek vaš poslušni građanin Srba**

Čujem da ste na Senatu Beogradskog univerziteta izglasali da se formira komisija koja treba da uradi ekspertizu doktorske disertacije ministra policije i čujem da ste svi glasali „za“ sem rektora, koji je bio uzdržan. Ovom prilikom šaljem i veliki pozdrav rektoru, koji najbolje zna da su uzdržani danas na ceni.

A VI, GOSPODO DEKANI, vašom zlobom i zavišću prema kolegi doktoru nauka, vašom sitničavošću i opterećenošću naučnim pravilima, ne samo da udarate na jedno časno ime srpske nauke nego se stavlimate i u prve redove rušilaca našeg sistema, jer naš dični sistem ne narušavaju prekršioći pravila i zakona, nego oni koji te prekršaje uočavaju i traže njihovo sankcionisanje.

ALI, GOSPODO DEKANI, vi ste pročitani na vreme. Siguran sam da i na vas mislio naš premijer kada je rekao da „postoje neki različiti udari iz više sfera društvenog života, ali to državu ne može da ugrozi, ma koliko neki ljudi ili grupa ljudi imali uticaja na medije ili javnost“. Zar vam sada nije jasno da ste vi i vaše teranje maha na konac deo šire međunarodne zavere protiv ove vlasti? I njenog doktora ministra policije.

SREĆNA JE ZEMLJA u kojoj ministra policije optužuju da je plagirao doktorat, a načelnici policije polazu ispite na detektoru laži. Pa kad se utvrdi da ništa nisu slagali – onda budu ekspresno smenjeni, jer mi se protiv kriminala borimo na specifičan način. Nama kadrovsku politiku u policiji vode krimi-

nanci i narko-bosovi koji iz zatvora markiraju policijske generale za kadrovski odstrel jer ovde se više veruje robijašima nego generalima. Zato kadrovska komisija policije ne sedi u MUP-u nego u CZ-u i to je civilizacijsko dostignuće, koje vi, gospodo dekani, nikada neće razumeti. Zato ste tako drčni, bezobrazni i siloviti.

I NIJE SLUČAJNO DA STE SE VI, POMAHNITALI NAUČNICI, oglasili istovremeno kad i sindikat u policiji. To je sinhronizovana neprijateljska delatnost jer nema ničeg više neprijateljskog u Srbiji od borbe za golu egzistenciju i pravdu. Tako je doktor ministar policije na vreme uočio potencijalnu terorističku opasnost u pismu sindikata policije upućenog njemu. Pa je odmah o tome obavestio svog mentora premijera i BIA, jer teroristi se moraju u korenu saseći. A, ujedno, to je i pokazna vežba svim ostalim sindikatima kako će proći ako se na nešto budu žalili. Odmah ima da se proglaše teroristima.

ZATO I JA OVIM PISMOM OBAVEŠTAVAM PREMIJERA I BIA da ste vi dekani, udruženi u zločinačku organizaciju pod nazivom Senat Beogradskog Univerziteta, atakovali na ministra policije, pa stoga zahtevam da se prema vama neodložno sprovedu uobičajene mere vlasti – koje vlast inače sprovodi.

ZATO VAS POZDRAVLJAM VAŠIM TRADICIONALNIM POZDRAVOM: Da vam nauka ne prija – potrudite se BIA.

Blic

НАЈВИШЕ СКАМИЈА У БЕОГРАДУ И НОВОМ САДУ

Министарство просвете, науке и технолошког развоја објавило је занимљив графикон на којем је приказана концентрација школа по школским управама у држави, односно број школа по школским управама у односу на укупан број школа у Србији. Нигде се као на том графикану боље не види разлика између развијених и неразвијених крајева земље, између округа у којима је стопа исељавања огромна и оних у које у последње време имигрира пола Балкана. Тако највећу стопу концентрације школа на једном простору има Школска управа Београд, чак 16 одсто од целе Србије. Следи ШУ Нови Сад, која обухвата Средњобачки и Јужнобачки округ и део источног Срема – с 11 одсто, потом ШУ Зрењанин, која обухвата цео Банат, с десет одсто, ШУ Лесковац са седам, а тек потом ШУ Ниш са 6,8 одсто. У врху листе су и друге војвођанске школске управе: тако је под ингеренцијом ШУ Сомбор шест одсто српских школа, док ШУ Ваљево, под чијом су ингеренцијом и школе у западном Срему, у укупном проценту учествује с 5,8 одсто.

На дну листе су ШУ Ранилуг с 1,6 одсто и ШУ Нови Пазар с 1,8 одсто. Просто невероватно звучи податак да Школска управа Краљево учествује са само три одсто, колико је српских школа и у ингеренцији школских управа Јагодина и Крушевац. Нешто већу стопу, 3,7 одсто, има ШУ Чачак, док је ШУ Крагујевац заступљена с четири одсто.

Интересантна је и анализа типова школа по школским управама. Тако највише школа у Србији – 69 одсто – представљају основне школе, међу којима су и основне музичке, балетске, школе с домом, за особе са сметњама у развоју. С 27 одсто у тој подели учествују средње школе – гимназије, опште и специјализоване, уметничке школе, школе с домом, оне од посебног значаја, као и школе за образовање одраслих.

У Србији су најмање заступљене мешовите школе, због своје специфичности: то су балетска основна и средња школа, музичка основна и средња, уникатна мешовита школа, основна и средња школа с једним директором. Ти подаци вредни су и због будућег прегруписавања просветних радника, који ће међу првима доћи на удар рационализације броја запослених у јавним службама. Већа концентрација школа значи и више професорског кадра, али и већи број ученика који је похађају, док се окрузи с ниском концентрацијом школа суочавају с проблемом „један ученик – један учитељ“.

НЕЋЕ БИТИ НОВИХ КОНКУРСА

Министар просвете, науке и технолошког развоја Срђан Вербић и представници синдиката просвете сложили су се 4. августа да неће бити нових конкурса за запошљавање, а истакнуто је да ће само мањем броју наставника који раде у настави бити понуђене отпремнине. После реакције синдиката СРПС и УСПРС на изјаве министра просвете о отпуштањима а да, како се тврди, није консултовао синдикате, у уторак 4. августа је по хитном позиву министра одржан састанак на коме је он од синдиката затражио сарадњу у спровођењу предстојеће рационализације.

Када су у питању најављене отпремнине, договор је да се оне понуде прво старијим колегама, а да млађе колеге, које немају пуну норму, преузму њихова места. Истакнуто је и да ће први кандидати за отпремнине бити 700 наставника са Косова, који годинама примају накнаду од 8.000 динара, а немају посао, затим, има 120 наставника и ваннаставног особља који су потпуно изгубили посао, а примају плату. Како је истакнуто, само мањи број наставника који раде у настави добиће понуду за отпремнине. Синдикати су инсистирали да не сме бити нових конкурса за запошљавање и министар је то и обећао. Договорено је и да се, у складу са Посебним колективним уговором, прво формирају листе вишкова и потреба, а затим да се на нивоу школских управа направи план укрупњавања, под контролом мешовитих комисија. Тек после тога би се знало коме би се евентуално понудиле отпремнине.

Састанку су присуствовали синдикални представници Слободан Брајковић (СРПС), Јасна Јанковић (УСПРС), Ружица Тодић Брдарич (Независност) и Бранислав Павловић (СОС). Након састанка, синдикати су се договорили да пошаљу писмо Одбору за образовање Скупштине РС и Социоекономском савету, у коме ће затражити објашњење зашто се касни са изградом платних разреда изразити бојазан по питању њихове реализације, што би могло да има велике последице по образовање у следећој години.

УНС: МЕСТА САМО ЗА САМОФИНАНСИРА- ЈУЋЕ СТУДЕНТЕ

Према збирним подацима објављеним на сајту Универзитета у Новом Саду, слободних места за студенте основних академских студија на Филозофском факултету остало је 107 самофинансирајућих и 18 на буџету; на Технолошком факултету 26 самофинансирајућих; на Правном самофинансирајућих 293 и пет на буџету, на Економском факултету је преостало 309 самофинансирајућих, шест на буџету; Академија уметности располаже са четири самофинансирајућа и 19 буџетских места. Технички факултет “Михајло Пупин” има још места за 60 самофинансирајућих студената и 22 на буџету, на Факултету спорта и физичког васпитања преостало је још места само за 87 самофинансирајућих. Педагошки факултет може да упише још 117 самофинансирајућих и 16 студената на буџет, док Учитељски факултет на мађарском наставном језику има места за још 12 самофинансирајућих и четири буџетска студента.

Иначе, већина државних факултета већ у првом уписном року попунила је сва буџетска места, па за оне који су окаснили у полагању матурског испита или се нису показали тражено знање на пријемном испиту за жељени факултет, нема много могућности за студирање о трошку државе. Такође, треба знати да, ако кандидат који је остварио право на упис, а није се уписао у року утврђеном у конкурсу, уместо њега уписао се следећи кандидат према редоследу утврђеном по коначној ранг листи. Упис се се одвијао по распореду који одредили сами факултети, а после истека рока за жалбе, ове листе су закључене и отворени су конкурси за пријем на слободна студентска места.

НА ЈЕСЕН НОВА ЈАВНА РАСПРАВА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Министарство просвете, науке и технолошког развоја почело је израду новог закона о високом образовању који ће бити на јавној расправи током јесени, најавила је јуче државни секретар у Министарству просвете, науке и технолошког развоја Зорана Лужанин. “Претходни закон је мењан неколико пута, има доста чланова који се не примењују и дошао је тренутак да више не крпимо закон који је донет из најбоље намере, али се у својој реализацији није тако показао него да кренемо у израду новог закона”, рекла је државни секретар у Министарству просвете, науке и технолошког развоја Зорана Лужанин на скупу “Високо образовање: Србија у односу на Европу-сличности и разлике”. Она је истакла да ће у изради новог закона бити укључени представници српске академске дијаспоре и људи који раде на српским универзитетима, али гостују на неким универзитетима по Европи. “То су две групе људи за које верујемо да својим искуством могу да помогну да направимо што бољи закон”, навела је Лужанин и додала да је планирано да нацрт новог Закона изађе на јавну расправу у октобру и новембру.

Председник Националног савета за високо образовање Дејан Поповић рекао је да је Закон о високом образовању који је усвојен 2005. године један од законских текстова који је издржао тест времена. Према његовим речима, тај закон је остао непромењен десет година уређујући материју високог образовања, а мењан је само у детаљима који се односе на нове испитне рокове, преношење кредита и захтеве који су долазили из студентске популације. “Темељи тог закона су издржали ових десет година, али то не значи да су они непроменљиви, насупротив, дошло је време да сада морамо да погледамо које нове изазове систем високог образовања у Србији има и са којима треба да се суочи”, нагласио је Поповић. Он је истакао да, иако у јавности постоји тенденција да се о високом образовању говори критички, не треба заборавити да је Универзитет у Београду рангиран на најважнијој листи универзитета, Шангајској ранг листи, између 301. и 400-ог места. “То значи да је, ако погледамо цео простор централне и југоисточне Европе од Естоније до Албаније и од Словеније до Турске, испред Универзитета у Београду само Карлов универзитет у Прагу”, нагласио је Поповић.

Помоћник министра просвете Милован Шуваков је рекао да би нови закон о високом образовању требало да буде утемељен на емпиријским подацима, а не на мишљењу, па макар то, како је рекао, било и мишљење министра. “Министарство ће се трудити да обезбеди све могуће податке потребне да би се анализирано тренутно стање и омогућила симулација онога што би измене правног оквира донеле”, додао је Шуваков.

ZARADE U JUNU NAJBLAŽE REČENO – NELOGIČNE

- Savić: Na delu „statističko podešavanje“ • Svaki četvrti građanin Srbije na granici siromaštva
- Na kraju godine prosečna zarada može biti i manja od sadašnje

Podatak da je prosečna junska plata u Srbiji veća nego majska naišao je na nevericu i sumnju u redovima stručne javnosti, javnost odavna ne veruje u (zvaničnu) statistiku. Naime, Republički zavod za statistiku je

Prosečna zarada isplaćena u junu 2015. godine nominalno je manja za 1,1% i realno je manja za 2,9% od prosečne zarade isplaćene u junu 2014. godine.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u junu 2015. godine nominalno je manja za 0,7% i realno je manja za 2,6% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u junu 2014. godine.

objavio podatak da je prosečna neto zarada u junu bila 44.583 dinara (oko 370 evra) te da je nominalno veća 1,4 odsto od prosečne zarade isplaćene u maju, a realno 0,9 odsto. Profesor Ekonomskog fakulteta u Beogradu Ljubodrag Savić izjavio je da su izneti podaci nelogični. „S obzirom na to da su u javnom sektoru plate smanjene deset odsto, prosto neverovatno zvuči podatak da su junske plate veće od majskih“, naglašava naš sagovornik. „Ne verujem da je došlo do rasta prosečnih zarada u privatnom sektoru. Uobičajeno je da, kad god država spusti plate u javnom sektoru, to isto učine i privatnici, tako da mi ta mogućnost ne

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar–jun 2015. godine, u poređenju sa prosečnom zaradom isplaćenom u periodu januar–jun 2014. godine, nominalno je manja za 0,7%, a realno je manja za 2,0%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar–jun 2015. godine, nominalno je manja za 0,4 i realno je manja za 1,7% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar–jun 2014. godine.

zvuči realno“ kaže on.

Istina je da su počeli sezonski radovi, ali se tu isplaćuju veoma male zarade koje nikako nisu mogle uticati na povećanje plata. Prema tome, najverovatnije je da se radi o „finom statističkom podešavanju“ podataka da bi se javnosti prezentovalo da našoj ekonomiji ide bolje, pa eto, pomalo rastu i plate. On dodaje da je moguće da je do rasta plata u Srbiji zaista došlo ako su povećane zarade u javnim preduzećima. „U slučaju da je to u pitanju, reč je o veoma lošem potezu“, ističe Savić. S druge strane, podatke o tome da su prosečne zarade u Srbiji niže nego što je to bio slučaj prošle godine Savić smatra autentičnim.

Elem, zarade po zaposlenom u Republici Srbiji, jun 2015. Zarade po zaposlenom u Republici Srbiji, jun 2015.

Prosečna zarada isplaćena u junu 2015. godine iznosi 61.302 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u maju 2015. godine, nominalno je veća za 1,3% i realno je veća za 0,8%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u junu 2015. godine iznosi 44.583 dinara. U poređenju sa prosečnom zaradom bez poreza i doprinosa isplaćenom u maju 2015. godine, nominalno je veća za 1,4% i realno je veća za 0,9%.

Republički zavod za statistiku izračunao je da je prosečna junska plata u Srbiji iznosila 44.583 dinara, što je manje od 400 evra. Međutim, od 174 opštine u Srbiji, građani čak u 149 zarađuju manje od republičkog proseka, što znači da njih čak 85,6 odsto prosečno živi sa manje od tih 44.583 dinara mesečno. U stvari, svega četiri opštine u Srbiji imaju prosek približan republičkom, u 25 zarađuju više od proseka, dok sve ostale imaju manje do te mere da u 21 lokalnoj sredini prosečna plata ne prelazi ni 30.000 dinara mesečno. U Vojvodini najniža prosečna plata je u opštini Alibunar – 28.248, a najviša u Novom Sadu – 50.099 dinara. Među opštinama koje imaju prosek između 60.000 i 70.000 dinara, koji je i u izveštaju RZS najviši, nema ni jedne vojvođanske opštine. Ali je zato prosečna plata u Surčinu skoro četiri puta veća je nego u opštini Trgovišće, gde se zakucala na svega 21.963 dinara i trenutno je manja od minimalne zarade u Srbiji.

Treba li pri tome uopšte isticati da je i prosečna srpska plata, o kojoj prema statističkim podacima ogromna većina zaposlenih u mnogim srbijanskim opštinama može samo da sanja, skoro dvostruko manja od minimalca u Evropskoj uniji, koji iznosi 751,7 evra. Ipak, zaposleni u Srbiji, koji danas uopšte imaju radno mesto, i za tako male prosečne plate moraju da kupuju proizvode čija cena je tek malo niža evropske - a zna da bude i viša.

To je dovelo do podatka da je trenutno na granici siromaštva 26 odsto, odnosno svaki četvrti građanin Srbije, a stopa rizika iznosi 43,2 odsto. Da ne bude zabune, to su, takođe, podaci Republičkog zavoda za statistiku. Oni ukazuju i na to da su u najtežoj situaciji mladi do 18 godina gde je rizik od siromaštva čak 29,6 odsto, dok su u nešto boljem položaju stariji od 65 godina – 20,7 odsto. Porodice sa dvoje odraslih i troje ili više dece su u riziku od siromaštva ili su već siromašni u čak 35,2 odsto slučajeva.

Kako primanja onih čiji je prosek duplo manji od zvaničnog republičkog „imaju“ više od 1,5 do dva dolara dnevno – to je mera za prag siromaštva - oni se ne mogu svrstati u kategoriju siromašnih iako je više nego jasno da za taj novac dnevno ne mogu da kupe ni najosnov-

nije životne namirnice. U ovo vreme velike nezaposlenosti i ekonomske krize svako radno mesto je zlata vredno. A najava da će i oni koji danas imaju radno mesto koliko već sutra bez njega ostati mogla bi dovesti do još veće stope siromaštva. Naime, u delu opština u Srbiji već sada ne radi ništa osim državnih službi i javnih preduzeća, škola i ambulanti, tako da zaposlenih ima jedino među njima. Kako se upravo najavljuje njihovo smanjenje kroz utvrđivanje viška zaposlenih u javnom sektoru, prosečne plate po tim delovima Srbije biće na kraju godine manje od sadašnjih.

Ekonomista Miroslav Zdravković ovih dana, opet na osnovu statističkih podataka, beleži da je i bez najavljenog utvrđivanja viška u čak 66 opština zabeležen pad zaposlenih, dok je u 95 lokalnih samouprava i gradova njihov broj porastao. U ovih 66 opština, tvrdi Zdravković, broj zaposlenih smanjen je za 20.934 lica odnosno toliko ih je ostalo bez radnog mesta, dok je u opštinama gde je došlo do povećanja zaposlenih posao našlo njih 31.539. Kako su opštine u kojima se beleži pad zaposlenosti inače nerazvijene jasno je da će u narednom statističkom preračunavanju prosečna plata biti još manja od ove junske.

Fiskalni savet Srbije priznaje da Srbija od početka ove godine beleži bolje ekonomske rezultate nego što se to prognoziralo i da je na putu fiskalne konsolidacije, sa kojom kasni nekoliko godina. Međutim, da bi nastavila tim putem neophodno je da započne proces fiskalne konsolidacije nastavi i u narednim godinama odnosno da početni dobri rezultati ne budu povod za prerano odustajanje od najvažnijih mera za srednjoročno umanjeno deficita, poručuje Fiskalni savet Srbije.

No, veliko je pitanje da li oni koji primaju duplo manje čak i od republičkog proseka mogu biti zadovoljni što srpskom budžetu u načelu ide bolje nego što je to sa MMF-om planirano. Oni od boljitka o kojem se već nekoliko meseci priča očekuju i konkretne rezultate, a oni se svode na punije džepove. Kreatori ekonomske politike Srbije to dobro znaju i upravo zbog toga i najavljuju, uz plan za otpuštanje viška zaposlenih u javnom sektoru i onih čija će preduzeća do kraja godine biti privatizovana, povećanje plata i penzija. Istih onih koje su novembra prošle godine zarad ušteda umanjene.

Ovih dana licitira se koliko će to povećanje iznositi pa se pominje od 2,5 do pet odsto. Povećanje u odnosu na sadašnje stanje, ma koliko procenata na kraju

Inflacija 2,1 odsto

Indeksi potrošačkih cena (IPC) definišu se kao mera prosečne promene maloprodajnih cena robe i usluga (inflacija) koje se koriste za ličnu potrošnju. Cene ovih proizvoda i usluga u junu 2015. godine, u odnosu na maj 2015. godine, u proseku su povećane za 0,5%. Potrošačke cene u junu 2015. godine, u poređenju sa istim mesecom prethodne godine, povećane su za 1,9%, a u odnosu na decembar 2014. godine za 2,1%.

Posmatrano po glavnim grupama proizvoda i usluga klasifikovanih prema nameni potrošnje, u junu 2015. godine, u odnosu na prethodni mesec, rast cena zabeležen je u grupama Rekreacija i kultura (4,1%), Transport (0,9%), Hrana i bezalkoholna pića i Nameštaj, pokućstvo i tekuće održavanje stana (za po 0,5%), Restorani i hoteli i Zdravstvo (za po 0,2%) i Odeća i obuća (0,1%). Pad cena zabeležen je u grupi Alkoholna pića i duvan (-0,4%), kao i u grupama Stan, voda, električna energija, gas i druga goriva, Komunikacije i Obrazovanje (za po -0,3%). Cene ostalih proizvoda i usluga nisu se bitnije menjale.

da bude, jeste ali još uvek nije vraćanje čak ni na stanje pre umanjavanja plata i penzija. Doduše, onima sa primanjima i penzijom do 25.000 dinara to zaista znači koliki-toliki dobitak, dok onima iznad toga to znači samo vraćanje dela uzetog. Ipak, ekonomisti, a sada i Fiskalni savet Srbije, smatraju da bi čak i nekoliko procenata bilo pogubno za finansijsku konsolidaciju srpskog budžeta i da od toga svakako treba odustati.

Raskorak između preke potrebe da se zaposlenima i penzionerima „da malo vazduha“ i računice koja pokazuje da bi onda sva dosadašnja štednja i odricanje bili uzaludni, već naredni mesec Vlada Srbije moraće da reši sa MMF-om. Ipak i sa mogućim povećanjem s jedne, i najavljenim otpuštanjima i krajem privatizacije s druge strane, prosečna plata do kraja godine može biti manja od ove junske. Jer, čak i da se na kantar izmeri jedno i drugo, dobro i loše, rezultat će biti isti pa čak i možda malo gori po prosečnom džepu zaposlenih.

Period	Zarade u prosveti i republički prosek					
	Prosečne zarade			Prosečne zarade bez poreza i doprinosa		
	Ukupno RS	Obrazovanje	Indeks (3:2)	Ukupno RS	Obrazovanje	Indeks (6:5)
1	2	3	4	5	6	7
I 2015	54.208	54.457	100.46	39.285	39.159	99.68
II 2015	58.992	54.774	92.85	42.749	39.428	92.23
III 2015	59.141	54.837	92.72	43.121	39.533	91.68
IV 2015	62.532	54.199	88.27	45.605	39.025	85.57
V 2015	60.487	55.064	91.03	43.964	39.643	90.17
VI 2015	61.302	56.155	91.60	44.583	40.496	90.83

1. ПРЕУЗИМАЊЕ ЗАПОСЛЕНОГ

Преузимање запослених уређено је одредбама Закона о основама система образовања и васпитања и одредбама ПКУ за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика.

У складу са одредбама члана 130. Закона о основама система образовања и васпитања, пријем у радни однос у установи врши се на основу *преузимања* запосленог у установи чији је оснивач Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе и конкурса, а пријем у радни однос на *неодређено време* на основу конкурса може се извршити ако се није могло извршити преузимање запосленог.

Одредбама члана 131. истог закона прописано је да запослени који је у установи у радном односу на *неодређено време*, а остао је нераспореден или има статус запосленог са непуним радним временом, *осићувају право на преузимање сивавањем на листу запослених са које се врши преузимање*.

Одредбама члана 5. ПКУ, прописано је да пре почетка школске године, а најкасније до 15. августа, директори школа достављају листе запослених за чијим је радом у *пошћуносној или делимично иресцијала пошћуреба* у текућој школској години, као и у претходном периоду и запослених који су засновали радни однос са *нејуним радним временом*, као и *листу слободних радних месца*, која треба да буде потписана од стране овлашћених представника репрезентативних синдиката школе. Уколико листа није потписана од стране овлашћених представника синдиката, директор је дужан да на листи наведе разлоге због којих то није учињено.

Пре почетка школске године, руководиоци школских управа, представници директора и представници репрезентативних синдиката *заједнички* утврђују ову листу.

1.1. Редослед преузимања запосленог

Одредбама члана 5. ПКУ уређен је редослед преузимања запослених, и то: 1. Са листе запослених за чијим је радом *делимично или пошћуносној* престала потреба запослени се може преузети само за проценат за који му је смањено радно ангажовања у односу на проценат са којим је засновао радни однос; 2. Запослени који су засновали радни однос са *нејуним* радним временом у тој установи; 3. Запослени који су засновали радни однос са *нејуним* радним временом у установама на територији надлежне школске управе; 4. Запослени који су засновали радни однос са *нејуним* радним временом из других школских управа уз сагласност школских управа.

Листе се редовно ажурирају током године, на основу података које достављају директори установа.

1.2. Примена одредаба ПКУ

Поводом питања која се односе на преузимање, а у вези са применом одредаба члана 5. ПКУ, напомињано да је Комисија за тумачење одредаба Посебног колективног уговора до сада донела више одлука, које се налазе и на званичној интернет страни Министарства:

2. КОНКУРС

Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 108/2013) прецизирано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31. децембра 2015. године. Изузетно, радни однос са новим лицем може се засновати *уз сагласност шефа Внаге*, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење Министарства финансија. У складу са истим донета је и Уредба о поступку прибављања сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава. Ове одредбе су и даље на снази, а упоредо се морају поштовати и одредбе Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору.

Напомињемо да је пре расписивања конкурса за пријем у радни однос, школа у обавези да прибави мишљење репрезентативних синдиката у смислу члана 5. став 7. ПКУ.

3. УПУЋИВАЊЕ ЗАПОСЛЕНОГ НА РАД КОД ДРУГОГ ПОСЛОДАВЦА

Упућивање запослених на рад код другог послодавца уређено је одредбама Закона о раду. У складу са чланом 174. наведеног закона, запослени може да буде привремено упућен на рад код другог послодавца на одговарајући посао, између осталог, ако је *привремено* престала потреба за његовим радом, док трају разлози за његово упућивање, а најдуже годину дана. Упућивање у друго место рада може се вршити ако је удаљеност од места у коме запослени ради до места у које се премешта на рад мања од 50 км и ако је организован редован превоз који омогућава благовремено

ни долазак на рад и повратак са рада и обезбеђена накнада трошкова превоза у висини цене превозне карте у јавном саобраћају. Запослени са послодавцем код кога је упућен на рад закључује уговор о раду на одређено време. По истеку рока на који је упућен на рад код другог послодавца запослени има право да се врати на рад код послодавца који га је упутио.

Министарство рада и социјалне политике је по питању примене овог института, када су у питању запослени у области образовања и васпитања, изјаснио својим дописом број 011-00-884/2009-02, од 02.11.2009. године, односно да се исти може примењивати, ако посебним законом није другачије уређено.

Имајући у виду да ово питање није другачије уређено посебним прописима из области образовања и васпитања, мишљења смо да се запослени који је на листи са које се врши преузимања при надлежној школској управи може понудити упућивање на рад код другог послодавца, у складу са Законом о раду. По истеку рока на који је упућен на рад код другог послодавца, односно у другу школу, запослени би имао право да се врати на рад у школу која га је упутила. Уколико се запослени који се по истеку рока вратио у школу која га је упутила може распоредити на радно место које одговара његовом образовању, школа ће и то учинити. Уколико нема слободног места, овај запослени се враћа на листу са које се врши преузимање у надлежној школској управи. Запослени не губи статус запосленог на неодређено време и права која му по закону припадају.

4. ПРЕСТАНАК РАДНОГ ОДНОСА

Ступањем на снагу Закона о измени и Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 68/15) престала је да важи одредба да наставнику, васпитачу и стручном сараднику престаје радни однос на крају школске године у којој наврши 40 година стажа осигурања или 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања. С обзиром на наведено, од 12.08.2015. године на све запослене у установама образовања и васпитања примењују се општи прописи из области рада када је у питању престанак радног однос и остваривање права на пензију (Закон о раду и Закон о пензијском и инвалидском осигурању). Посебно у периоду од 12.08.2015. године до 31.12.2018. године, на запослене у јавним службама примењиваће се нови Закон о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору, који уређује, између осталог, престанак радног односа по сили закона због испуњења услова за старосну пензију.

У складу са одредбом члана 20. наведеног закона, а која ће се примењивати од 12. октобра 2015. године, запослени у јавном сектору престаје радни однос када наврши године живота и стаж осигурања који су прописани законом за одлазак у старосну пензију.

Према члану 19. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, осигураник стиче право на старосну пензију: 1. Кад наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања; 2. Кад наврши 45 година стажа осигурања.

Изузетно од члана 19. тачка 1) овог закона, *осигураник жена* која наврши најмање 15 година стажа осигурања, стиче право на старосну пензију кад наврши (у 2015. години) 60 година и шест месеци живота;

Напомињемо да ће у складу са Законом о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору само *изузетно* послодавац и запослени могу да се споразумеју о наставку радног односа, а најдуже до навршења 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања. Овај изузетак треба користити само у циљу обезбеђивања стручног и континуираног обављања неопходних послова школе, односно само када је реч о лицу за које *није могуће* обезбедити замену одговарајућег нивоа стручности путем преузимања или путем конкурса.

5. РАДНИ ОДНОС (НА ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ) ДО ПРЕУЗИМАЊА ЗАПОСЛЕНОГ, ОДНОСНО ДО КОНАЧНОСТИ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ КАНДИДАТА ПО КОНКУРСУ

Чланом 132. Закона о основама система образовања и васпитања уређен је радни однос на одређено време. У складу са чланом 132. став 1. тачка 2) наведеног закона, установа може да прими лице у радни однос на одређено време без конкурса, до преузимања запосленог, односно до избора кандидата по конкурс. Имајући у виду наведену норму, реч је о *уиразиљеном радном месцу* које ће се попунити преузимањем или путем конкурса али су се због специфичности процеса образовања лица морала радно ангажовати на одређено време без конкурса. Моменат престанка оваквог радног односа је или потписивања споразума о преузимању запосленог или коначност одлуке о избору кандидата по конкурс. Да би се могло извршити преузимања запосленог, потребно је да надлежна школска управа има информацију о овим радним местима. Ова правила се могу сходно применити и у ситуацији када су лица примљена до завршетка школске године, у смислу члана 132. став 1. тачка 3) Закона. Уговори о раду морају бити усаглашени са наведеном законском нормом.

UČITELJICA (65), MAJKA TRINAESTORO DECE RODILA ČETVORKE

Nemica Anegret Raunig (65), majka 13 dece, rodila je zdrave četvorke carskim rezom u Berlinu, preneo je "Skaj njuz". Ona je u prošli utork rodila troje dečaka i jednu devojčicu. Raunig je pokrenula brojne kontroverze u nemačkoj javnosti kada se odlučila za veštačku oplodnju. Ona je tada rekla da je htela da ispuni želju svoje najmlađe, devetogodišnje ćerke, da dobije brata ili sestru. Raunig je po profesiji učiteljica i blizu je penzije. Ima sedmoro unuka.

NAJPOSLODAVAC: RAZDELIO RADNICIMA 27 MILIONA DOLARA

Nevzat Ajdin (39) prodao je tursku catering firmu nemačkom gigantu, uzeo 589 miliona dolara, a onda rešio da podeli deo bogatstva radnicima. Osnivač jednog od najuspešnijih brendova Turske, firme za dostavu hrane „Jemeksepeti“, razvijao je ovaj biznis 15 godina, da bi ovog proleća odlučio da je vreme da ga proda. U maju je novi vlasnik ove firme postala nemačka kompanija „Deliveri hiro“, ali je Ajdin ostao izvršni direktor „Jemeksepetija“. Tada je došao na ideju da sumu od 27 miliona dolara razdeli radnicima. Kriterijum je bio da novac dobiju svi koji su firmi radili duže od dve godine, tako da je od ukupno 370 zaposlenih njih 114 steklo pravo na ovaj neočekivani dobitak. U proseku je svakom od tih srećnika, koji rade za sume od 1.000 do 2.000 dolara mesečno, Ajdin obezbedio bonus od po 237.000 dolara. To je otprilike po nekih 150 njihovih plata.

„Uspešna priča „Jemeksepetija“ nije nastala preko noći i mnogi ljudi su učestvovali u tome ulažući vredan rad i talenat“ - kazao je Ajdin za Si-En-En mani. On je precizirao da je iznos koji je svaka osoba dobila zasnovan na vremenu provedenom na radu u kompaniji, na tome kako se pokazala, a faktor je bio i „budući potencijal u kompaniji“.

„Jemeksepeti“ znači na turskom „kolica sa hranom“ i prvi je, i po „Biznis insajderu“ najveći turski sajt za onlajn poručivanje hrane. Posluje na Kipru, u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Saudijskoj Arabiji, Libanu, Omanu, Kataru i Jordanu.

Nedim Nahmijas jedan je od zaposlenih koji su dobili ovaj novac. Počeo je u kol-centru pre deset godina i odatle se uzdigao do pozicije top menadžera. „Ovaj bonus paket promeniće živote mnogima od nas“, kaže Nahmijas, koji se nedavno verio i novac će iskoristiti za svadbu.

IMAO SU NERVO OD ZARUČENIČINI ŽNALI DA AČINA SPREMA OBAVU OPLATI NESU MALI POMA KOJA SUMA JE U PIZANJE PA JE NA KOSAO BEČU I ZARUČENIČINI KOJE NIJE.

NEPOVERENJE ODNELO 400.000 RADNIH MESTA

„Troškovi nepoverenja među ljudima u Srbiji iznose 2,1 milijardu dolara“, rekao je dobitnik Pulicerove nagrade Sjuart Dajmond. On je, na predavanju koje je održao u Beogradu o strategijama pregovaranja, istakao da je taj iznos dovoljan za otvaranje 400.000 radnih mesta. Novinar, profesor, advokat, preduzetnik i bivši savetnik pri UN Sjuart Dajmond je pred grupom srpskih biznismena u hotelu „Hajat“ predstavio model pregovaranja kojim mogu povećati svoje prihode, i rekao da on počinje ljudskom psihologijom, te da je zato efikasan.

Autor knjige „Dobiti više“ napravio je preokret u oblasti podučavanja veštine pregovaranja koristeći izuzetno humane metode, kao što su uvažavanje percepcije druge strane, emocionalna osetljivost i poštovanje istine. „Pregovaranje je za društvo isto što i matematika za nauku“, rekao je on, dodajući da je „važno poštovati percepciju i emocije drugih“. „Postoje dva sloja inteligencije. Donji sloj se naziva iskristalizovano znanje i to je iskustveno znanje, koje je manje važno u svetu i koje se brzo menja. Gornji sloj je fleksibilno znanje i koristi se za rešavanje problema, što je ključno za uspeh u ovom veku“.

Po njegovim rečima, ukoliko nema poverenja, ljudi neće deliti svoje najbolje ideje i usled toga opada kreativnost i smanjuje se broj inovacija. Dajmond tokom predavanja nije otkrio kojim je proračunom došao do cifre „troškova nepoverenja među ljudima u Srbiji“.

Sjuart Dajmond je rođen 1948. godine u SAD. Podučava i savetuje vlasnike kompanija i ljude na čelu vlada u više od 40 država. Predavao je na Kolumbiji, Berkliju, Oksfordu i drugim univerzitetima. Radio je kao novinar „Njujork tajmsa“ i dobitnik je Pulicerove nagrade. Autor je knjige „Dobiti više“, koja je prodana u više od milion primeraka širom sveta.

SAD: NAJMANJE POVEĆANJE PLATA ZA POSLEDNJE 33 GODINE

Plate u Sjedinjenim Američkim Državama su u drugom kvartalu porasle po najsporijoj stopi za poslednje 33 godine, što je dokaz da snažnije zapošljavanje nije doprinelo povećanju primanja. Indeks troškova zapošljavanja je u kvartalu april-jun porastao 0,2 odsto, posle rasta od 0,7 odsto iz prvog tromesečja, što je najmanje povećanje plata ikada registrovano u SAD, odnosno od početka evidentiranja tih podataka 1982. godine, saopštilo je američko ministarstvo rada, a prenosi agencija AP. Ovaj indeks meri cenu rada uključujući plate, beneficije i bonuse, a plate i zarade čine oko 70 odsto ukupnih troškova zapošljavanja.

KINA: KURS ZA UPIS U VRTIĆ

Mi smo se navikli na liste čekanja za upis dece u vrtić. A zamislite kakva je situacija u Kini, gde se samo u Hong Kongu godišnje upiše oko 200 hiljada mališana. Zbog toga roditelji tamo ništa ne prepuštaju slučaju, već se deca i pre nego što napune tri godine, šalju na obuke gde uče kako da se ponašaju na intervjuu za upis u neki od prestižnijih vrtića.

Karlson Čuen ima samo dve godine, ali već se priprema za prvi intervju. Kroz crtanje, igranje sa kockama i odgovaranje na pitanja na kantonskom i engleskom jeziku, on uči kako da se što bolje pokaže na razgovoru za upis u vrtić. Mnogi roditelji u Kini smatraju da čim deca prohodaju treba ulagati u njihovo usavršavanje, kako bi postala što konkurentnija. „Rođen je u godini Zmaja i tada je stopa porodaja u Hong Kongu bila veoma visoka. Konkurencija je žestoka i želim da kod njega pojačam takmičarski duh, zato sam ga upisala na ovaj kurs“, priča Rouz Čuen, majka dvogodišnjaka.

Kursevi za jednogodišnjake i dvogodišnjake, koštaju od 600 do čak 2.000 dolara, a reklamiraju se kao obuke na kojima se deca uče disciplini, odgovornosti i ljubaznosti. Tutori kažu da mališane zapravo uče prvim poslovnim veštinama. „Najveća prednost kursa jeste što se deca oslobode straha. Odlazak na intervju za njih više neće biti mučan, već će to

posmatrati kao igru. Pojedini roditelji misle da na tome mogu i kod kuće da porade sa decom, ali naš kurs su osmislili profesionalci. Kurs ih uči svemu što je potrebno da znaju na testiranju“, navodi Tereza Fahi, direktorka škole za mlade talente. I dok se deca zanimaju igranjem, crtanjem i pevanjem, njihovim roditeljima je do svega osim do igre. Jedinji cilj jeste impresionirati raspisače u željenom vrtiću. „Postalo je preskupo odgajati dete u Hong Kongu. Svi se takmiče jedni protiv drugih i osećam preveliki pritisak. Radije ću ga sad opteretiti dodatnim aktivnostima, kako bi mu obezbedili bolji start u životu“, ukazuje Rouz Čuen.

Međutim, u Instutu za obrazovanje dece u Hong Kongu smatraju da su atmosferu prevelikog pritiska stvorili upravo roditelji. Prema njihovim procenama, u obdaništima u gradu ima više nego dovoljno mesta za svu decu. 969 vrtića može da primi oko 200 hiljada dece, a prijavi ih se oko 170 hiljada. „Mislim da se roditelji ponašaju prilično površno. Čuju da je neko obdanište bolje od drugog i zatim svi pohrle baš u taj vrtić, bez opravdanog razloga i tu nastaje problem“, ocenjuje Lam Ho-Čeong, iz Instituta za obrazovanje dece. Karlson je mama upisala na još dva slična kursa.

Njegovo obrazovanje ne shvata olako, a sve više roditelja slično razmišlja, jer se na kurseve nedeljno prijavi i do petsto dece. <https://www.youtube.com/watch?v=qz1M5ojh60Y>